

Mlaš tednik

Koroški

kulturno - politično glasilo.

svetovnih in domačih dogodkov

3. leto / številka 13

V Celovcu, dne 28. marca 1951

Cena 55 grošev

HLAČE PO MERI — KASHA
HLAČE šil. 250.—
GABARDEN šil. 380.—
DOBAVIM V DVEH DNEH

Pichler

Beljak — Villach

Letni zbor Narodnega sveta kor. Slovencev

Zastopniki vasi in občin so se zbrali 20. t. m. na letnem zboru Narodnega sveta koroških Slovencev, da premotrijo politični, kulturni in gospodarski položaj, v katerem se nahajamo in ki nam narekuje način našega narodnega dela.

V smislu programa Narodnega sveta koroških Slovencev je predsednik dr. Joško Tischler v svojem izčrpnem predavanju pokazal te le glavne poteze:

Naše narodno življenje se odigrava ob robu velikega političnega dogajanja, ki se osredotočuje okoli dveh činiteljev, katere danes splošno pojmujejo z besedami „Zapad“ in „Vzhod“. Kakšne oblike bo napetost med obema še zavzela, ne vemo. Vemo pa, da mora narod živeti in v tem pogledu moramo doprinesiti svoj del. Na podlagi splošnih človeških in narodnih pravic, ki so zajamčene v mednarodnih aktih, ja, v avstrijski ustavi sami, se nam odpira široko polje dela in borbe. Tri glavne smernice so, ki nam v smislu našega programa kažejo našo ravno, četudi težko politično pot:

1. **Smo enakopravni državljani po ustavi. To mora postati tudi živo dejstvo v vsakdanjem življenju**
2. **Na podlagi tega hočemo sprejeti tudi vse obveznosti, ki nam jih nalaga dejstvo, da smo lojalni državljani.**
3. **Odločno moramo zahtevati, da se opustijo vsakovrstni poizkusi narodno skupnost uporabljati kot drobiž v politični borbi, pa naj si bo to v deželi med različnimi strankami ali pa pri matični državi v meddržavni politiki.**

Posebno zadnja točka je važna. Kot živ del slovenskega naroda hočemo pozitivno soustvarjati na polju naše narodne kulture in hočemo biti tudi sodeložni skupnih sadov te kulture. To je naravno dejstvo, ki ga ne moremo in ne smemo prezreti. Vendar iz tega ne sledi, da bi se moral del naroda, ki živi v drugi državi, pod drugimi okoliščinami, podvreči tudi vsaki vrsti političnega vetra, ki slučajno veje v matični državi. To je bistvena razlika, ki nas loči od politike Demokratične fronte.

Čudimo se, če prelistamo še mlado zgodovino te politike:

Včeraj za Stalina, danes proti njemu; včeraj je bila Sovjetska zveza raj, danes je v njej utelešeno vse zlo; včeraj je bil Wendenig in so bili socialisti reakcionarji in zaščitniki fašizma, danes so najnaprednejši element, s katerim je treba sodelovati; včeraj je v Jugoslaviji bilo vse zlato in so „plan“ vedno in vedno bolj presegali, danes se nahaja v krizi, ki ji ne more biti vzrok le „suša“; včeraj pri naših prosvetnih društvih nobena igra ni bila dovolj napredna, danes bi že marsikaj „reakcionarnega“ tudi zadostovalo, da bi s tem zvalili ljudi; včeraj smo bili mi tisti, ki nismo imeli nacionalne zavesti, smo predajali in izdajali naša narodna načela, danes smo pa „šovinisti“, ki radi svoje „ozkosrčne nacionalnosti“ oviramo dobro sožitje med sosedi, čeravno se bo še vsakdo spominjal, da smo bili mi prvi, ki smo zapisali, da potrebujemo dobrega sosedstva in da „strelji na državni meji“ nikakor niso znak zdravih odnosov.

Vse to so izrazi politike „na vaje“, ki ji je smisel pokorščina političnemu vetru. Smisel našega dela in udeleževanja pa so in ostanejo edino narodne potrebe, težave in borba našega človeka na domačih koroških tleh.

Temu našemu stališču tudi odgovarja, da, dokler v smislu naše prve zahteve glede „enakopravnosti“ nismo dosegli konkretnih dejstev, nimamo interesa, hoditi v ogenj po kostanj za enega ali drugega kandidata pri volitvah državnega predsednika. Slovenski narod ne bo gledal na besede in obljube, zaupal bo dejanjem in le na podlagi teh bo Narodni svet koroških Slovencev lahko zavzel stališče. Najbližja bodočnost pa bo pokazala, če je na nemški strani kaj resne, dobre volje; mi pa smo odločeni ne dopustiti, da bi nas izrabili le kot pohlevne ovce v svoj prid.

Burno odobravanje je potrdilo, da je govornik res govoril vsem iz srca. Po teh temeljnih izjavah je zbor še sprejel poročilo.

Živahen razgovor, ki je nato sledil, je v vsem podprl ter podčrtal temeljne postavke. Z navdušenjem so prosvetni delavci govorili o uspehih v prosveti, katere je omogočil šele nastop Narodnega sveta koroških Slovencev. Ljudje so zopet tu in tam zašli v stari krog in pričeli z delom po vzpodbudi krajevnih činiteljev, kajti tako zvana Prosvetna zveza — nekdanj slavna — v veliki meri delo le ovira. Posebno značilen je bil primer iz Apač. Tam je mladini uspelo poživiti pravo, pristno našo domačo prosveto, dokler ni vtaknil prstov vmes „komisar“ DF. „Ljudje teh ‚odposlancev‘ ne marajo, zato se je ta lepa skupnost, ki smo jo imeli, tudi razbila in bo potrebno veliko truda, da jo zopet vpostavimo,“ je dejal domačin.

Iz razgovora se je pokazala splošna zahteva, katera obvezuje vse, ki so dobre volje, da je namreč vsakdo po vaseh dolžan z vso vnemo sograditi vaško, domačo skupnost, ki bo gojila domačo slovensko prosveto in narodno zavest našega ljudstva. Iz naših vasi in naših ljudi se mora vse to roditi; komisarjev pa pri tem ne rabimo.

Zbor je izrazil odbor Narodnega sveta koroških Slovencev ter uredništvu „Našega tednika“ priznanje za delo. Odobril je stališče glede volitev državnega predsednika, ter sklenil, da se v aprilu zopet sestane, da končno reši zadevo radi volitev na podlagi prej omenjenega stališča ter vprašanja, ki jih tokrat radi pomanjkanja časa ni mogel rešiti. Nadalje je vzel zbor na znanje, da je dipl. trg. A. Picej odstopil kot tajnik N. s. k. S., ker je bil odslovljen iz službe in mora sedaj iskati drugod zaposlitve, ki mu ne bo dovolje-

Panamerika proti komunizmu

V Washingtonu se je pričel v ponedeljek kongres vseh 21 republik severne in južne Amerike. Ta takozvani panameriški, to je vseameriški kongres je začel predsednik Združenih držav Truman, ki je v svojem pozdravnem govoru omenil, da je treba nuditi vso podporo onim narodom in državam, ki se v Evropi in v Aziji borijo proti nevarnosti komunistične tiranije. Nadalje je predsednik Truman omenil, da napadalna politika Sovjetske zveze ogroža ves svet in je zato treba skupno proti tej napadalnosti nastopiti.

Zunanji minister največje južnoameriške republike, Brazilije, je v svojem govoru poudarjal, da se mora vsa zapadna polobla sveta združiti proti komunizmu. Predvsem pa naj se združita proti napadalnemu komunizmu, ki zanika človeško dostojanstvo in ogroža napredek sveta, severna in južna Amerika. Kakor sta se oba dela ameriške celine združila leta 1940 proti nameravani nadvladi nacionalnega socializma pod Hitlerjem, tako naj se združita tudi sedaj proti nameravani nadvladi napadalnega komunizma.

Mac Arthur za mir na Koreji

General MacArthur je nenadoma ponudil poveljstvu komunističnih kitajskih čet na Koreji posvetovanje o ukinitvi sovražnosti. Ta predlog vrhovnega poveljnika čet Združenih narodov na Daljnem Vzhodu so sprejele one države — z izjemo Združenih držav, ki so bile verjetno predhodno o tem predlogu obveščene —, ki imajo svoje čete na Koreji, z nekim nezaupanjem.

Čete Združenih narodov se medtem skoraj na celi črti bližajo 38. vzporedniku in so ga deloma že dosegle.

V zadnjem svojem poročilu Varnost-

nemu svetu o bojih na Koreji sporoča general MacArthur, da so čete Združenih narodov uspešno uničile pravljico o nepremagljivosti kitajske vojske, kateri so tako letalske kakor tudi kopenske edinice zadale izredno velike izgube. Nadalje navaja MacArthur v svojem poročilu, da je nepravilna zahteva nekaterih, naj bi čete Združenih narodov vzpostavile preko korejskega polotoka ustaljeno bojno črto. To je popolnoma nestvarna zahteva in bi nje ustvaritev pomenila uničenje čet Združenih narodov na Koreji.

V Parizu sestavljajo dnevni red

V Parizu se še vedno nadaljuje konferenca zastopnikov zunanjih ministrov Velike Britanije, Združenih držav, Francije in Sovjetske zveze, da bi sestavili dnevni red za nameravano konferenco zunanjih ministrov imenovanih štirih držav. Razgovori pa so bili dolej precej brezuspešni. Preko velikonočnih praznikov so razgovore prekinili, da bi medtem mogli dobiti namestniki zunanjih ministrov od svojih vlad nadaljna navodila, kako naj postopajo.

Zastopniki zapadnih treh velesil še vedno zahtevajo, naj bi nameravana konferenca štirih zunanjih ministrov razpravljala najprej o odnosih med

vsemi štirimi zavezniki v celoti in ne o posameznih vprašanjih, ki so povzročili zaostritev odnosov med bivšimi zavezniki. Zato naj bi po tem predlogu tudi ne bila posebna točka dnevnega reda vprašanje razorožitve Zapadne Nemčije.

Sovjetski zastopnik Gromiko pa zahteva, naj bi bila prva točka dnevnega reda vprašanje razorožitve Zapadne Nemčije. — Velika Britanija bi bila verjetno pripravljena popustiti sovjetskemu predlogu v toliko, da bi pristala na to, naj bo tudi vprašanje razorožitve Nemčije ena točka dnevnega reda, toda naj ne bo to vprašanje prva, ampak šele kot druga točka dnevnega reda nameravane konference.

Bolgarska in Jugoslavija

Bolgarska vlada je zahtevala da jugoslovanski odpravnik poslov v Sofiji, Peter Ivkovič zapusti čimprej bolgarsko ozemlje. Ta ukrep bolgarske vlade

je verjetno odgovor na zahtevo jugoslovanske vlade, da bolgarski odpravnik poslov v Beogradu, Tomanov, kateremu so očitali vohunstvo, zapusti Jugoslavijo.

Vojno stanje zaradi petroleja

V Perziji se javno življenje zaradi umora ministrskega predsednika in bivšega prosvetnega ministra še ni pomirilo. V petrolejskem območju so sto-

pili v stavko nameščenci britanske petrolejske družbe. Perzijska vlada je razglasila nad območjem petrolejskih vrelcev vojno stanje.

Mraz in poplave

Za velikonočne praznike je bilo v alpskih deželah izredno hladno vreme. Ponekod posebno po Tirolskem, je zapadlo okrog 20 cm snega in termome-

ter je padel za več stopinj pod ničlo. V južnoameriški državi Boliviji so zaradi silnega deževja izredno narastle reke, ki so povzročile mnogo škode.

vala več vršiti tajniških poslov. Soglasno je zbor izrekel dipl. trg. A. Piceju priznanje za vse delo, s katerim je našim ljudem mnogo pomagal in ga je še posebej prosil, naj v svojem prostem času še vnaprej po možnosti pomaga v smislu svojega dosedanjega dela. Za tajnika je zbor nato izvolil dipl. trg. Janka Uranka.

Zborovalci so odhajali v zavesti, da odvisi od nas vseh, našega dela in zadržanja, da si priborimo našim razmeram primerno znosno življenje. V napake, kot na pr. nemške manjšine v drugi svetovni vojni, ki so se vpogle popolnoma na vajeti Hitlerja, Göbelsa in Rosenberga, ne smemo zaiti. Naš cilj ostane: življenje in dobrobit našega naroda, ne pa raznih „političnih linij“ in „nezmotljivih voditeljev“.

Bodočnost satelitov

Razčlenitev vprašanja varnosti narodov sovjetskega bloka

(Pod gornjim naslovom in podnaslovom je najbolj razširjeni in uvaževani dnevnik v Združenih državah — izhaja v toliko izvodih, kolikor je Slovencev na svetu, t. j. blizu 2 milijona — »The New York Times«, objavil v nedeljo, dne 25. februarja komentar k »Izjavi Osvobojenja«, ki so jo 9. februarja letos podpisali v Filadelfiji v Združenih državah politični emigranti iz držav za »železno zaveso«. — Članek je objavljen na prvem mestu uvodničarske strani omenjenega lista in odkriva važne točke srednje evropskega vprašanja. Članek objavljamo v dobesednem prevodu iz »Times-a«, da naše bralce seznanimo s pojavi in mišljenjem v »velikem svetu«. — O filadelfijski »Izjavi o osvoboditvi narodov srednje in južne Evrope« je poročal »Naš tednik« v št. 8. in 11. letošnjega leta na drugi strani.)

Izjava Osvobojenja srednje-vzhodne Evrope, ki je bila podpisana v Filadelfiji, je važna listina. Spominja nas, da je današnji motni svetovni položaj v znatni meri posledica nedovršene naloge osvobojenja po zaključku vojnih sovražnosti leta 1945. Obenem pa je ta Izjava poenotila težnje in upe zaslužnih narodov s tem, da jih je osredotočila na bistvo njih rešitve od istega skupnega zla.

Toda, ako naj Izjava Osvobojenja postane tudi vodilo za akcijo, potem potrebuje realistično razlago tako glede sedanjega položaja v srednje-vzhodni Evropi kot glede bodočnosti tega prostora po njegovi osvoboditvi.

Nihče ne dvomi, da je Titova Jugoslavija prav tako totalitarna komunistična država kot so sateliti Moskve. Mogoče je celo trditi, da je po svojih notranjih značilnostih Titov režim v gotovih ozirih bliže sovjetskemu sistemu kot pa so režimi satelitskih držav. Vkljub temu pa je dejstvo, da je Tito, kot dejanski oblastnik nad Jugoslavijo, edinstvena postavka v sedaj razpoložljivem sestavu svetovne obrambe proti napadalnim grožnjam Kremлина.

Vprašanje nacionalizma

Druga točka, ki je filadelfijska Izjava ni razčistila, se nanaša na bodočnost srednje-vzhodne Evrope — po osvoboditvi. Izjava močno utemeljuje potrebo človeških pravic, politične svobode in federacije. Toda ne označi rešitve narodnostnega vprašanja v srednje-vzhodni Evropi in ne obrazloži bistvene razlike med srednje-vzhodno evropsko zvezo in evropsko unijo.

V srednje-vzhodni Evropi živi šestnajst sorazmerno malih narodov. Vse od srednjega veka so ti narodi bili pod nemškimi in avstrijskimi, ruskimi in turškimi gospodstvom. Po prvi svetovni

vojni je večina teh narodov svobodo zopet pridobila. Toda kmalu so jo vsi zopet izgubili, najprej pod nacistično Nemčijo, zatem pa pod Rusi in komunistom. Zato bo glavno vprašanje, ki ga bodo ti narodi po osvoboditvi morali rešiti: Kako ostati svobodni?

Karkoli bodočnost hrani za Nemčijo in Rusijo, mali narodi srednje-vzhodne Evrope ne morejo svobodno živeti med tema dvema narodoma — ki sta oba obremenjena z imperialističnimi, diktatorskimi in totalitarnimi izročili — ne da bi na en ali drug način postali varni geopolitični prostor. Vpostavitve pristne demokracije v Nemčiji in Rusiji bi zmanjšala ekspanzionistične in gospodovalne težnje teh dveh narodov. Toda varna srednje-vzhodna Evropa bo vkljub temu potrebna.

V našem času ni učinkovite in zanesljive varnosti brez gospodarske moči. Gospodarska moč pa je v bistvu dosegljiva le kot dolgoročna stvaritev enotnega proizvodnega in tržnega prostora. In ker je sodobno gospodarstvo, tako po svoji notranji delovalni nujnosti kot po ljudski volji, skupno področje zasebne in javne dejavnosti, zato je gospodarsko povezanost različnih narodov danes mogoče doseči samo z gotovo mero politične združitve.

Vprašanje združitve

Ker pa je potreben razlog za povezanje srednje-vzhodne Evrope varnost, je zato vprašanje njene združitve omejeno na en jasni skupni imenovalec, ki izraža nujno in splošno občuteno skup-

no potrebo. Karkoli pada izven stroge logike zahtev varnosti, more torej ostati v prvenstvenem območju domače suverenosti in samo-vlade poedinih narodov, ki bodo sestavljali skupno zvezo.

Neposredna zveza svobodnih narodov bo izločila iz srednje-vzhodne Evrope njene pretekle slabosti, ki so bile posledica notranjih medsebojnih trenj in sovraštev, ki so jih povzročali obstoječi »mali imperializmi«. Združitev, zgrajena na logiki zahtev skupne varnosti, bo tako obenem omogočila tudi najboljše rešitve narodnostnega vprašanja v srednje-vzhodni Evropi.

H koncu še eno besedo o vprašanju, kako bi taka združena srednje-vzhodna Evropa pristojala v skupno vseevropsko unijo. Odgovor je zopet jasn. Tudi če bi po osvoboditvi narodov za »železno zaveso« Evropa kot celota uspela ostvariti tak ali drugačen sestav splošne evropske povezanosti, bo združitev srednje-vzhodne Evrope še vedno imela svoj poseben smisel.

Geopolitična praznina v tem osrednjem evropskem prostoru, skozi katerega so drli večji vdori v Evropo in kjer sta začeli obe svetovni vojni, bo enostavno morala biti izpolnjena. In to praznino morejo mirno in trajno izpolniti samo narodi, ki tam žive. Vsak drugačen poizkus bi zopet zahteval, ali pa izzval, neposredno zunanje vmešavanje in nasilje in bi tako zgrešil ne le namen svobode, temveč tudi cilj trajnega miru.

Jugoslovanski narodni ples in pesmi

Na velikonočni ponedeljek zvečer je v razprodani dvorani Delavske zbornice v Celovcu gostovala beograjska narodopisna skupina s plesi in pesmimi narodov Jugoslavije. Skupina se je pred vrnitvijo v domovino ustavila tudi v Celovcu, potem ko je gostovala več tednov po raznih evropskih mestih. Na mednarodnem tekmovanju v Angliji, katerega so se udeležile najboljše evropske narodopisne plesne skupine, je jugoslovanski ensemble zasedel prvo mesto in predstavlja tako najboljšo plesno skupino te vrste v Evropi.

Svoj sloves so plesalci s svojim nastopom v Celovcu tudi potrdili.

Spored je obsegal štirinajst plesnih točk s plesi in pesmimi vseh narodov Jugoslavije (dve slovenski narodni pesmi sta odpadli, vzroka občinstvu niso sporočili). Spored je bil skrbno izbran in so bile pač poudarjene dežele, v ka-

terih so narodni plesi najbogatejši in najstarejšega izvora. Pred očmi gledalcev se je odigral ples za plesom, med katerimi je pač prednjačilo tipično balkansko »kolo« v vseh svojih neštetihih varijantah: od običajnega tipičnega rajanja na vasi pa do kola, ki je individualna domisljica ljudskih plesnih talentov, ki so ga posredovali svoji okolici. Iz takih izbranih talentov sestojata ta plesna skupina, ki je pod večšo umetniškovo roko dosegla stopnjo, ki jo uvršča med najboljše tovrstne skupine na svetu.

Bistvene značilnosti tega, kar so nam nudili, bi bile naslednje: podali so v plemeniti notranji in zunanji obliki najlepše kar imajo jugoslovanski narodi na ljudskem glasbenem in plesnem polju. In to polje je tako bogato in je ostalo svetu do sedaj skoraj neznan, tako, da se ni čuditi da je tokrat Evropa zastrmela. Seveda zahteva pravo vrednotenje skoraj eksotičnih srbskih in bosanskih ljudskih melodij (ki so večinoma v molu) že neko splošno glasbeno znanje. In prav tista fina, notranje razgibana melodioznost bo v bodoče oplodila še marsikateri balet in opero.

Predvajanja na odru je spremljal ljudski orkester (večinoma tamburice, gosli ali pastirske piščali). Razkošne narodne noše so nudile pravo pašo za oči. Vse skupaj je bilo kot neverjetno dobro uspel barvni film, ki bi bil lahko ponos Holywooda — toda ta film ni nič drugega kakor narodno bogastvo, ki obstoja že stoletja.

Občinstvo je s toplimi aplavzi nagradilo mlade plesalke in plesalce, saj je ta večer nudil Celovčanom nekaj do sedaj še skoraj nepoznanega.

TRST

Na Cvetno nedeljo se je vršilo v Trstu zborovanje zastopnikov zamejskih slovenskih učiteljev, ki so se bavili s šolskimi vprašanji na Koroškem: v Gorici in Trstu. Nismo podrobno poučeni, kako so zadeli goriške in tržaške zadeve, o koroških problemih pa bi jim za prihodnjic priporočali malo več realnega gledanja, potem bi za osebne napade porabili manj časa.

Bismo iz Belgije

Odkar sem naročnik »Našega tednika« zaman čakam, da se bo v njem oglašil tudi kak Slovenec iz Belgije. Iz vseh delov sveta se oglašajo Slovenci, in pišejo raznovrstne novice, ki so vedno zelo zanimive, samo mi se držimo tako trdovratno, kakor da nas sploh ni. To me je takorekoč razjarilo, da sem z obema rokama pograbil za pero v upanju, da mi bo uspelo napisati kaj zanimivega za prijatelje »Našega tednika«.

Tukaj v I h a v r e, je nas Slovencev bore malo, dve družini in trije samci, in še ti se le redko kdaj snidemo, ker smo precej oddaljeni drug od drugega. Delamo vsi v premogovniku, ker je Belgija pač rudarska dežela, in dela na površju zemlje je tako malo, da si mora tudi večina domačinov pod zemljo služiti svoj vsakdanji kruh. Delo pod zemljo reš ni eno najbolj prijetnih, toda glavno je to, da se pošteno živi in da ostane tudi kak frank za — sedem gladnih let.

5. t. m. je v tukajšnjem bližnjem rudniku zgubilo življenje 6 rudarjev. Pri rastreljevanju kamenja, se je radi premale opreznosti vžgal plin, katerega vsebuje vsak premogovnik, in šest mož je zglajeno na mestu, več pa je ranjenih in opečenih.

Take nesreče, ki se tukaj dogajajo zelo pogosto, vedno hudo pretresejo vse tukajšnje prebivalstvo, ker se vsak zaveda, da ga lahko doleti ista usoda. Sv. Barbara, prosí za nas.

Drugače pa poteka naše življenje dokaj enostavno. Toži se nam po kaki kulturni prireditvi, pa nas je premalo, da bi mogli sami kaj pripraviti. Pri vas na Koroškem, kakor razberem iz časopisa, pa kar tekmujejo, katera vas bo kulturno bolj napredovala. Vsa čast vam, le tako naprej.

Julija meseca bom prišel pogledat sam gor okoli vas, kako in kaj da se imate. Vas, drage koroške mamice, prosim da mi za to priliko pripravite vedro kislega mleka in en koš ajdovih žgancev, da se bom še enkrat pošteno po slovensko najedel. Upam, da mi te moje želje ne boste odrekle, ker bom mleko in žgance pošteno plačal, in ker sem za časa vojne imel priliko občudovati vaša blaga srca.

Srečne in vesele velikonočne praznike želim vsem Slovincem, ki so raztrešeni širom sveta. Nad one, ki jih praznujejo v svojih domovih in družinah, naj se razliva blagoslov vstalega Zveličarja.

Slovenski rudar iz Belgije.

SPORED BIRMOVANJA V KRŠKI SKOFLJI

- 8. april: Št. Rupert pri Celovcu
- 3. maj: Beljak farna cerkev
- 8. maj: Kazaze
- 13. in 14. maj: Celovec, stolnica
- 10. juni: Podklošter
- 20. junij: Štefan pri Zilji
- 2. julij: Kamen v Podjuni
- 3. julij: Št. Lipš pri Ženeku

Kalluci miru — obsojeni

Pred sodnikom deželnega sodišča v Celovcu so se morali zagovarjati prejšnji teden trije fantje, ki so po izkusalni preprečitvi slovensko prirediteljev v Tinjah.

Bilo je v noči na dan 13. januarja letošnjega leta, ko so obtoženci vdrli skozi okna, ki so jih seveda preje razbili, v dvorano, ki so jo prireditelji najeli za prireditve slovenske igre. V dvorani so obtoženci razbili oder in kulis.

Sodnik je spoznal, da so obtoženci krivi in so bili obsojeni: Valentin Kitz na tri mesece, Marko Dreier in Kurt Krissmann pa na dva meseca zapora. — Ker imenovani še doslej niso bili kaznovani, je bila kazen izrečena pogojno.

„Kdor ni z nami, je proti nam“

Begunci, ki so pred kratkim prišli na Dunaj iz Češkoslovaške, so povedali, s kakšnimi grožnjami silijo češkoslovaški komunisti kmete, da bi pristopili h kolektivnim kmetijam. Komunisti hodijo okrog po vaseh ter nosijo prošnje za sprejem v kolhoz, to je v kolektivno kmetijo, ter nagovarjajo vse kmete. Prav na vrhu prve strani tega obrazca pa je naslednja rečenica: „Oni, ki so za režim, pristopijo h kolhozu, kdor pa ni za to, je proti režimu.“

NOVI POIZKUSI Z ATOMSKIM OROŽJEM

Komisar za atomsko energijo v Ameriki, Pike, je izjavil časnikařem, da bo Amerika v kratkem spet delala poizkuse z atomskim orožjem v Nevada in v Pacifiku na otoku Eniwetok. Zagotavljal je, da ima Amerika dosti zaloga urana, ki je osnovna surovina za proizvodnjo atomske energije. Poleg ležišč v Ameriki sami, na podlagi pogodbe izkorišča Amerika ležišča urana v belgijski koloniji Kongo v Afriki, ki ima najbogatejša ležišča urana na svetu sploh.

KRATKE VESTI

Sedaj so končana tudi pogajanja za povišanje mezd za 10% stavbenim ter lesnim delavcem. S tem se, kot smo že pisali, brez »Lohn-Preis-Pakta« stara pot nadaljuje.

Kitajci so sporočili, da Amerikanci uporabljajo v Koreji plin, ki je po mednarodnih dogovorih za uporabo v vojni prepovedan. Amerikanci pa pravijo, da je to samo fosfor, ki je dovoljeno sredstvo. Kot znano, pa fosforne bombe lahko huje učinkujejo kot marsikatera vrsta plina.

Na Semeringu so 21. t. m. končali prevrtavanje za nov železniški prodor. Stari prodor so gradili kot prvega v tej obliki na svetu pred 100 leti in je danes zelo potreben popravila.

Egiptvska vlada je odredila razne omejitve prometa skozi Sueški prekop. Angleška vlada je vložila proti temu protest.

General Eisenhower je imenoval člane štaba Atlantske zveze. Njegov namestnik je Anglež Montgomery. Severno cono je dodelil Angležu Brind-u, srednje-evropsko Francozu Juin-u, za južno še ni nihče imenovan. Vrhovno poveljstvo nad zračnimi silami ima ameriški general Norstard, nad mornarico pa ameriški admiral Fechtler.

Na Finskem je prišlo do vladne krize. Vlado je do sedaj sestavljala koalicijska protikomunističnih strank. Krizo so povzročili socialdemokrati.

Naša narodna pesem

Korošec je posebno bogat božjega daru — petja. Ljudje naše domovine, bodisi slovenskega ali nemškega jezika, radi in lepo pojó, kakor malokateri narod.

Naše narodne pesmi in naše narodno petje! — Res, lepšega si ne moremo misliti! Lepo zapeta pesem, žalostna ali vesela, sega človeku globoko v srce. V pesmih izraža naš človek svoja čustva in misli, svoje veselje in tudi svojo žalost. Naša slovenska narodna pesem je ogledalo našega naroda...

Veselo do petja spremlja Slovence skoro pri vsakem delu. Pozimi pojo pri nas dekleta in žene v dolgih zimskih večerih v topli kuhinji pri hišnem delu; poleti pa čujemo na polju krepke glasove naših fantov in deklet. Daleč zveni pesem čez travnike in doline, gori na hribe in planine naše ljube domovine. Prav in lepo je, da se je pri nas po zadnji vojni zopet začelo petje. Različne so pri nas naše narodne pesmi.

Otroška pesem pripoveduje o minullem času poštnih kočije, o repi, korenju in slabem življenju, ter pravi, da bi se repa za silo še dala jesti, a korenje pa na noben način ne. Druga poje o treh puranih, to so naše smrkave kure, o treh racah in o treh belih gosih, katere so čebljale ponoči okrog domače vasi, kadar so hotele plesati. Iz tretje pesmi se čuti skrivnostna zveza letnih časov z življenjem kmečkega človeka, kadar zopet prihaja vigré in ko zopet pojo ptičice in cveto rožice.

Mnogo se je že zgodilo na svetu in vedno se dogaja še mnogo novega. Sonce vedno sliši klic človeštva: „Sijaj, sijaj sonce!“ A že zgodaj zjutraj, komaj da sonce vzhaja, že se čuje jok deklet, ki ne marajo vstati. Zvečer zaide sonce pozno in spet sliši kletve pastirjev, ki niso pazljivo čuvali črede ter jo izgubili. Vsak dan obhodi sonce ves svet ter vidi toliko trpljenja, toliko gorja, da je vedno žalostno.

Otožna pesem — marsikomu so že prišle solze, ko je slišal — pesem bližajočega se slovesa: „Mrzel veter tebe žene...“ Drobna ptičica je zazibala človeka po težkem početnem delu v sladko spanje. Prišla je jesen, bliža se mrzla zima, prišel je čas slovesa. Na zvoniku žvrgoli ptičica zadnje pesem, preden bo zapustila kraje svojega bivanja. Človek se spominja lepih trenutkov, ko mu je pela drobna ptičica za kratek čas; prihajajo mu misli ali bo še enkrat doživel prihod majhne pevke in kako se ji bo godilo v tujih krajih.

Posebno gredo do srca čustvene dekliske pesmi, katere izražajo hrepeneje po fantu, ki je ostal na horišču, na bojnem polju. Dekle vidi puobe, ki so se vrnil nazaj v domačo vas, vidi, kako stoje zvečer pri oknih drugih deklet ter hudo zaplaka po ljubljem fantu.

Pa tudi fantovska pesem poje o ljubezni. Ljubezen je najlepši cvet mladega srca, vedrega in brezskrbnega. Izmed zaljubljenih pesmi zavzemajo posebno mesto vavovske. Kmečki fant je ponosen na svojega belega konjčiča. Zvečer prijezdí v vas pred durce dekleta. Hitro se prebudi ljubica, pelje šimeljna v hlev ter mu da šop sena; fanta pa vzame s seboj v svetlo kamrico, kjer mu naliva sladkega vinca. Daleč znana po spodnji Koroški je napol modroslovna: „V šmihelu 'no kajžico mam.“ Osamljeni fant se sprašuje: „Kaj mi pomaga kajžica, ko no tri prebivam sam?“ Potem se pa le potrošta, ker bo dobil kmalu ljubo in zvesto nevesto in ž njo občudoval prelepo okoličo šmihelske fare. Skoro v vsakem kraju stoji stara domača lipa. V njeni sencí, na domači trati, se zbe-

re v poletnem času staro in mlado ter poje in raja. In že zadoni lepa: „Tam gori za našo vasjo“, da poslušalcem poskakuje srce.

Med pesmimi, ki razmišljajo o smrti, je najlepša naša narodna nagrobnica „Gozdič je že zelen“; prva kitica nam prikaže zeleno cvetočo pomlad; v drugi sprašuje bolnik ptičke, kdaj bo prišla pomlad z zdravjem in veseljem; v tretji mu pevčki odgovarjajo, da zanj ne bo več pomladi. V letih zadnjih svetovnih vojn je moral fant zapustiti deklet in oditi k vojakom. Tiha ljubezen, o kateri noben človek ni vedel, se v takih trenutkih odkriva brez sramu. Naša pesem pravi, da „so še rožice v hartelnu žavovale, ko je mohov puobič pustiti svoje deklet“. Deklica je spremila fanta. Na vaški gorici sta se ločila. Kmalu izgine fant v mračnem jesenskem dnevu. Še vedno stoji deklet na istem mestu in želi, da bi potegnil veter ter razgnal meglice, da bi se puobič in njegov pušlec še dolgo videl. Obadva pa ne moreta pozabiti poti na horico. Neredko se dogaja, da konča smrt mlado življenje. Naša koroška „Pojdem v Rute“, pravi biser med narodnimi pesmimi, poje o dekletu, ki gre „žebati na grob puobča“. To je kratka pesemca, a tako izbrana in doživljiva, da ji niti med umetnimi ne najdemo vrstnice.

R. Vouk.

Dedovanje

ali „herbanje“ spada brez dvoma med najbolj zapletene in občutljive pravne odnose med človekom in njegovim premoženjem. „Herbanje“ povzroči navadno največ preprirov, nevoščljivosti, krivic, zlobe, zahrbtnosti, sovraštva, smrtnih grehov in celo ubojev. „Herba“ vsak rad, najraje pa še tisti, ki ni potreben ali nima pravice. Že beseda „herbanje“ je nekam zapeljiva, kaj šele „herbščina“, posebno, kjer se pride „dober kup“ do nje, kar se tudi češče dogaja. Kadar se gre za „herbanje“, se tudi vas, često pa cela fara, delita v dva tabora: v pravičnega in krivičnega. — Nerazsodnost, nepoučenost, zavist, brezvestnost in špekulativnost razsaja takrat kakor kuga na vasi. Vse modruje tam, kjer potekajo zadnji utrinki življenja starega in trudnega moža.

Le tam, kjer vlada prava in globoka vera na eni in prava in nesebična ljubezen med otroci in starši na drugi strani, tam ne pridejo do besede zlobni jeziki, tam gre vse gladko, pravilno, sporazumno in pravično. Kjer pa teh

pogojev ni, gre vse narobe, nastajajo pravde in nepotrebni stroški.

Testament se mora spoštovati, to je globoko ukoreninjeno med našim ljudstvom. Res je to in lepo, da se spoštuje zadnja volja in želja očeta ali matere, toda zadnja volja mora biti poštena, pravična in temeljiti mora na načelu enakopravnosti. Po zakonu imajo enake pravice in dolžnosti vsi otroci in krivično je, če dobi eden ali drugi 20-krat več samo zato, ker se je priženil na boljše ali prevzel dom, ostali pa dobi brez ozira na možnost eksistence, ter brez ozira na krvavo potrebo in revščino zgolj miloščino.

„Ti meni luč, jaz tebi ključ“ močno prevladuje in skoraj vsakoletni klic dušnega pastirja: „Uredi svoj dom!“ naleti često na gluha ušesa, ker se izročitelj boji biti zapostavljen, preganjan, lačen ali celo tepen na stara leta, kar se tudi dogaja in ponavlja zlasti tam, kjer ni ljubezni med svojimi po krivdi enega ali drugega ali vseh, ker niso bili tako vzgojeni.

Star človek tudi ni več sposoben

Spisal: J. ŠIMON BAAR

GOLOBČEK

Poslovenil: ALOJZIJ NEMEC

ROMAN

8. NADALJEVANJE

„No, hotel sem urediti skupno nakupovanje in prodajo vseh reči. Vsa občina naj bi bila duhovno in gospodarsko zvezana. Prva naj bi se rodila hranilnica ali posojilnica, ta naj bi sčasoma postala mati vseh ostalih podjetij. Društveni dom, skladišče, občinska tehtnica, ubožnica, sirotišnica — vse to naj bi sčasoma dozorelo. O tem sem bral razprave; prepričan, da ima združništvo nesluteno bodočnost, sem mislil vse življenje temu posvetiti.“

„In ste se premislili?“

„Da, za vedno.“

„Potem pa vaš načrt ni imel globokih korenin.“

„Vsekakor ne. Na mojo srečo ni imel časa globoko pognati korenine, tako da sem se z lahkim srcem poslovil od njega.“

„Rad bi vedel, čemu?“

„Spoznal sem, da je še višji in čistejši smisel in cilj človeškega življenja; če dospje človeštvo k temu končnemu, najvišjemu cilju, postanejo združništvo, društvikovanje in podobna podjetja nepotrebna, brez pomena, sama gola otročarija, kar so itak in kar tudi ostanejo.“

Gospodu župniku je pipa ugasnila in kaplanu tudi. Mrak je prihajal vedno

gostejši, po vrtu se je širil oster hlad, španski bezeg je puhtel svojo omamno vonjavo, zvezde so se razžarele ognjeviteje, drozg je žvižgal na pročelju župnišča svojo poslednjo pesem, toda duhovnika vsega tega nista opazila, to ju ni zanimalo.

„Najvišji cilj! Končni cilj življenja? Dovolite, častiti, to so samo taki našopirjeni izrazi, ki jih stresate v ognjevitem govoru, da ne rečem, da so gole fraze, utopije. Tega cilja mi duhovniki vendar ne potrebujemo ter nam ga ni treba iskati, saj nam ga je Bog določil.“

„Da, večni, nadnaravni cilj,“ je Holoubek vpadel v besedo gospodu župniku, „o tem ne govorim, nanj v tem hipu ne mislim. Gre mi za zemeljski, individualni cilj, ako hočete: za pot, po kateri pridemo najbolj gotovo in najhitreje k večnemu cilju.“

„Tudi to nam je predpisano.“

„Ne, predpisani so nam samo splošni nasveti, zakoni, splošna pravila, toda svobodna volja si lahko najde svojo posebno pot in te poti pravila pripuščajjo, da, naravnost dajejo brezkončno množino.“

„To sem radoveden na vašo stezo.“

„Preganjati, uničevati zlo, pokončevati ga in se boriti proti njemu, kjer koli naletim nanj,“ se je skoraj bojevito razvnel Holoubek in umolknil.

Staremu župniku se je zahotelo smejati se, rad bi se pošalil, tako nerodno se mu je zdelo geslo mladega kaplana, toda premagal se je, branila mu je resnoba, ognjevitost in čisto navdu-

šenje, s katerim je bilo izgovorjeno. Nastal je precej mučen odmor. V vaškem ribniku so regljale žabe, kos je utihnil nekje v gorskem gnezdecu, na listje in cvetje je rahlo padala hladna rosa, župnika je stresel mrz, zapel si je gorki površnik, škrtnil z vžigalico in si prižgal ugaslo pipo in premišljeval, kako bi zaključil razgovor, da bi dobil iz njega čisto rimo. Kožil je davno odzvonil zdravamarijo in čas bo iti spat. Zdelo pa se mu je, da kaplan čaka na njegov nazor, na to, kaj mu poreče o tem življenjskem cilju, in da zato molči. Holoubek pa je molčal zgolj zaradi prevelike zadrege. Dokler je bil njegov nazor v njem skrit, dokler se je ukvarjal z njim samo v mislih, se mu je zdel krasen, nov, blesteč, navdajal ga je z ognjem in navdušenjem. Toda kakor hitro ga je sedaj izrazil z besedami in glasno pred drugimi, se mu je zadel nenadoma vsakdanji, puhel, nespameten in prazen, kakor bi metulju prah s kril stresel; ugasnila je vsa njegova privlačnost, izpuhtela vsa njegova dosežanja prelestnost. Kaplan je postal žalosten, razočaran in je molčal; zato je tudi on želel najti kakšno pretvezo, da bi smel vstati, oditi in se zapreti v kaplanijo ter vse od kraja premisliti.

„Kaj, ali sta naša gospoda tam zapala?“ se je zdajci kakor v odrešenje oglasilo veselo Katičino vprašanje. „Prečastiti, naj pomislijo, da nikakor niso več mladenič,“ je takoj nadaljevala Katica, „naj bodo veseli, da jih letos revmatizem ne muči, naj ne skušajo Boga ter naj gredo pod streho, Rosa že pada in vsak hip bo ura devet“

pravilno misliti in razsoditi, je zelo podvržen tujim vplivom in modrovanju slabih sosedov. Včasih so se taki očanci zatekli na posvetovanje k svojemu dušnemu pastirju, kjer so v poznavanju razmer in pravilne razsodnosti dobili nasvet, temelječ na pravičnosti in poštenosti. Danes se žal odvrta svet od teh starih tradicionalnih čednosti in često posluša bolj brezvestne modrijane, ki se delajo ob takih prilikah tako „kunštni“ da slišijo celo travo rasti, samo svojih razmer in potreb pa niso zmožni urediti. Človeku se zdi ob takem položaju, da živimo še v dobi coprnice in pehtrebabe.

In tako nastajajo pomote, krivice, pravde in stroški. Pomote in krivice

Za BIRMO nudim zapestne in druge ure v največji izbiri
FESSL URAR IN JUVELIR
Celovec-Klagenfurt, Alter Platz 18

pa se dajo popraviti. Treba je zgolj malo dobre volje, poštenosti, dobrohotnosti in pravičnosti napram samemu sebi, vere v bodočnost in večnost in se spomniti onega nepreslišnega in odmevajočega opomina in poziva dušnega pastirja na dan vseh svetih, ko je najbolj polna hiša božja in na pokopališču največ vernikov nemo ob grobovih predragih v tihi in goreči molitvi za zveličanje njih duš, — namreč: „Dokler ni pravnan zadnji vinar škode, ki jo je umrl storil v svojem življenju vede ali nevede, ne bo našel miru v grobu in njegova duša ne more iz vic“ — in tako dolgo ne bo sreče v domu, hlevu in na polju itd. To pa velja tudi za one, ki dajejo potuho onim, ki so dolžni in v stanu krivice in pomote popraviti! — Toda navadno smo v takem položaju nagnjeni preveč k farizejstvu in mislimo, da bomo vse popravili z denarjem bogvedi v kakšen namen, ne da bi krivico tudi dejansko popravili.

Krivda leži pač predvsem na pomanjkljivi vzgoji, pomanjkanja čuta do pravičnosti in pravilnosti, nerazsodnosti, zastarelih tradicijah, pomanjkanju spoštovanja in nevednosti o pravičah in dolžnostih staršev do otrok in obratno. Zdr. B.

MOZNARJI — ŽABICE vseh velikosti rakete — ognjemeti
BAKLJE
orožja, lovske potrebščine in galanterijski predmeti

Ernst KRÖTSCHMER

prej FRANZ KAISER

Celovec — Klagenfurt

Bahnhofstrasse 26

„Kako sva se zagovorila,“ se je odkašlal župnik in vstal.

„Niti opazil nisem, blagovolite oprostiti,“ se je opravičeval kaplan.

„Oba molčita kot štora, pa pravita, da sta se zagovorila,“ se jima je Katica v pest smejala in se tiho kakor duh splazila v razhojenih copatah v kuhinjo.

Kakor hitro sta prišla od klopi na stezo, ki je peljala ob vrtu k vratom, sta hkrati začutila novo navdušenje za pretrgani razgovor. Župnik se je po nekaj korakih ustavil in, kakor da nista prenehala, dejal: „Nič novega niste izmislili, to moramo delati vsi, to so vendar glavna pravila krščanske pravičnosti: varuj se hudega in delaj dobro.“

„Ah, to je nekaj čisto drugega, meni ne zadostuje, da bi se hudega zgolj varoval, nasprotno, iskati ga hočem, ne se ga izogibati, ne se umikati pred njim.“

„Pa ste preudarili besede: Kdor nevarnost išče, v nevarnosti pogine? Pri vsem ste vendar še premislili, neizkušeni, prehitro si zastropite življenje — in bilo bi vas škoda.“

„Meni bolj ugajajo besede sv. Pavla: Ne daj se premagati hudemu, ampak premagaj hudo z dobrim.“

„Udobneje in mirneje bi živeli po nasvetu: Ne upirajmo se zlu,“ se je zasmejal župnik že na stopnicah, toda ni se mogel premagati, da ne bi še vprašal: „Prosim vas, kako je to mogoče, da imate pri svojem obilnem delu in marljivosti čas, polniti si glavo še s tako tankovestnostjo?“

Nebesa pod Triglavom

Ivan Cankar

O domovina, ko te je Bog ustvaril, te je blagoslovil z obema rokama in rekel: „Tod bodo živeli veseli ljudje!“ Skopo je meril lepoto, ko jo je trosil po zemlji od izhoda do zahoda; šel je mimo silnih pokrajin, pa se ni ozrl nanje — puste leže tam, strmé proti nebu s slepimi očmi in prosijo milosti. Nazadnje mu je ostalo polno perišče lepote; razsul jo je na vse štiri strani, od štajerskih goric do strme tržaške obali ter od Triglava do Gorjancev in je rekel: „Veseli ljudje bodo živeli tod; pesem bo njih jezik in njih pesem bo vriskanje!“

Kakor je rekel, tako se je zgodilo. Božja setev je pognala kal in je ro-

dila — vzrasla so nebesa pod Triglavom. Oko, ki jih ugleda, obstrmi pred tem čudom božjim, srcé vztrepeče od same sladkosti; zakaj goré in poljane oznanjajo, da je Bog ustvaril paradiž za domovino veselemu rodu, blagoslovljenemu pred vsemi drugimi.

Vse, kar je rekel, se je zgodilo; bogatejši so pač drugi jeziki; pravijo tudi, da so milozvočnejši in bolj pripravi za vsakdanjo rabo — ali slovenska beseda je beseda praznika, petja in vriskanja. Iz zemlje same zveni kakor velikonočno potrkavanje in zvezde pojo, kadar se na svoji svetli poti ustavijo ter se ozro na čudežno deželo pod seboj. Vesela domovina, pozdravljena iz vsega srca!

Na krstnico

Lipica

Že Vesna sonce vodi čez polja, na njivah žegnan ogenj trepeta. Topiči pokajo povsod na moč, naznanja spev zvonov Velikonoč!

Ves praznično pripravljen je naš stan za Kristusovega vstajenja dan: Pogrnjena je miza, v vazji cvet, ki dala ga za praznik je vigréd.

Na smiha se na zimi šarkelj zlat s košare, ki odvzeli ji ornat smo beli, da dehti z nje „žegnano“: Na božje Jagnje svet spominja to!

Zelena trata razgrnila je preprogo nam za rdeče pisanke. O, pridite, prijatelji, jutri v vas! igrali bomo, pevali na glas

velikonočno pesem od srca, naj novo moč nam v žile, v dušo da! Da blagoslov za setev in za delo dá Bog, zato vsadili v grudo

našo, bomo z vrbe križa les, jo poškopili verno čez in čez z velikonočno žegnano vodó. O, to vesel „vstajenja praznik“ bó!

Pomladne želje

Vigréd, daj mi cvetko belo za darilo na srce, morda se pa le umiri, bol pozabi in gorje.

Deni šopek — cvetko rdečo kot nekoč na prsi spet, vrni mi zgubljen srečo, vrtnico mladostnih let.

Reci sapici od juga, naj po gorah led stopi; moja ptička naj zapoje, moj potoček zašumi.

Limbarski

„To sem tu v Markovem in prav v župnišču spoznal, da je na svetu veliko več zla nego dobrega.“

„Kako? Česa ne poveste?“ je stopil župnik ven in oči so se mu celo v temi zasvetile. „Kako prav za prav mislite? To mi morate pojasniti, pojdite z mano v sobo,“ in že je vlekel presenečenega Holoubka v svoje stanovanje. Prižgal je luč, sedel v naslonjač, dal kaplanu mehur s tobakom, ga povabil, naj si natlači in je takoj nadaljeval pretrgani razgovor: „Kako ste dejali? Tu v župnišču ste spoznali, da je na svetu več zlega nego dobrega? Tu nameravate to zlo pregnati, se boriti proti njemu?“

„Da, prosim. Šele tu se mi je prav za prav odkrilo pravo življenje.“

„Ne zakrivajte nič. To zlo, kje ste videli v župnišču zlo, bi rad slišal,“ je tiščal župnik vanj že s prozorno namero. Imel je svojo skušnjo, občutil je že na lastni koži, kaj je denunciacija, preiskava, zasliševanje pri vikarju in v ordinariatu in kako takle nedolžni kaplanček more zažgati župniku streho nad glavo...

„Na to zlo, prečastiti, ste me sami opozorili.“

„Tako!? Glej no! Kdaj pa? Ne spominjam se nič podobnega, čeprav si vsak dan sprašujem vest.“

„Prvič tistikrat na sveti večer in pa skozi vso zimo, ko ste me uvajali v umetnost, kako loviti v škripce, pasti in zanke škodljivo živad,“ je v zadregi odgovoril kaplan, presenečen nad tem skoraj ostrim zasliševanjem. „Takrat sem spoznal, da je življenje res boj

med dobrim in hudim, boj za biti ali ne biti, in da hudega ni samo več, ampak da je tudi močnejše in za boj dobro opremljeno.“

„Štejete torej lisice, kune, dihurje, podlasice, sove, jastrebe, kragulje in druge roparje med zlo?“ je že spet hudomušno vprašal gospod župnik in si oddahnil.

„Da, za veliko zlo.“

„Nasproti tem pa kure, race, golobe, gosi, jerebice, zajce, ptiče pevce in druge koristne živali za dobro?“

„Gotovo in po pravici. In tu sem tudi opazil, da ima zlo kremplje, ostre zobe, dober vid in sluh, nagel korak in hiter let, dobro pa da je neumno, prostodušno, da bi zlahka podleglo, ko bi mu ne pomagal s puško, strupom, s škripci, pastmi, zankami, in zato sem se odločil postaviti se na stran dobrega, v njegovo službo, da ga branim.“

„Nobena stvar na svetu ni absolutno zlo razen greha, pa tudi nobena stvar absolutno dobro,“ je naglo in resno izjavil župnik, „vse je relativno, življenje ni boj, ampak kompromis, ali če hočete, vrsta kompromisov, kdor tega noče priznati, bo težko živel. Podlasice ubijajo ptiče v gnezdih, toda uničujejo tudi miši, kure ste sami preganjali z vrta kot veliko zlo. Kupec, likar, smolnikar, rilčar, hrošč, smrekov prelec, borov prelec, njih bube in ličinke — vse to uničuje les, drevje, listje in cvetje, toda hrani pa naše najzlahtnejše pevce.“

„Prav vrt me je v mojem prepričanju utrdil,“ je že zopet ognjevito razlagal Holoubek, „posejal in nasadil sem

Slovenci na Holandskem

Kakor smo v našem listu že objavili, praznujejo Slovenci na Holandskem razne jubileje. Ob priliki teh jubilejev bodo slovenski pevci nastopili tudi v radiu in sicer na Belo nedeljo, dne 1. aprila ob 19.17 na radiu Hilversum in na valovih 19,71, 31,28 in 49,79. Zbor bo pel velikonočne pesmi, pred petjem bo kratek nagovor.

Naše bralce prosimo, da nam sporočijo, kako so to oddajo slišali.

Za velikonočno številko „Našega tednika“ smo žal prednji dopis prepoznali dobili, zato ga objavljamo danes. Ravno tako smo prepoznali tudi naslednje voščilo s Holandskega in ga zato prinašamo šele v današnji številki:

„Koroškim Slovincem, kakor tudi vsem rojakom, naročnikom „Našega tednika“, želimo vesele, srečne in blagoslovljene velikonočne praznike.“ Podpisani: Zveza slov. kat. društev svete Barbare v Limburgu, Slov. cerkveno pevsko društvo „Zvon“ in Slov. kat. igralška družina v Heerlerheide.

Nova revija

Tiskovni odsek Delovnega občestva za Slovenski katoliški institut je lani obljubil kulturno revijo. Po vestnem pripravljanju in po odstranitvi mnogih ovir je zdaj 1. številka lista „Vrednote“ (tako se bo revija imenovala in ne „Kultura“ kot je bilo lani javljeno) — izšla. Prinaša razprave prelata dr. Odarja: „Slovenski katoličani in znanost“; prof. Osana: „Čas — bistvo glasbe (I. del)“; dr. Jakliča: „Baraga in Hofbauer“. — Leposlovje predstavlja po pesmi B. Budnika, Tineta Debeljaka, Srebrniča, Boruta, Valianta, Rakovca in IMD. Sestavki v prozi Stanka Kocipra, Bineta Šulinova in V. Beličiča. Razstavo Bare Remčeve ocenjuje Marjan Marolt, Lojze Geržinič pa Jeremi-

HAAS & Co.

Celovec, Klagenfurt
Bahnhofstraße 3 — Tel. 22-41

trgovina električnih aparatov
radijskih aparatov
tehničnih novosti in inštalacij

je Kalina Črno mašo in Turnškovo Državo med gorami.

Na najfinejšem papirju so reprodukcije Goršetovih kipov dr. Mahniča in Prešerna in dveh slik B. Remčeve.

Številka obsega 102 strani in stane 20 pesov. V načrtu so pa štiri številke letno.

Naročila in prispevke sprejema uprava „Vrednot“, Olazabal 2338 Dto 5 — Buenos Aires.

polno dobrih, koristnih rastlin, toda brez moje pomoči in varstva bi vse shiralo, nič od tega ne bi doraslo. Nasprotno pa raznega plevela, kopriv, pirnice in osata nisem sejal, ne zalival, ne gojil, pa koliko tega je naraslo! Komaj sem dohajal uničevati in trebati ga. Če ne bi varoval vrta, bi ptiči in kure vse razkopali, gosence in mrčes bi vse požrli — da, dobro moramo varovati, zlo pa zatirati, vsepovsod kakor v naravi tako v nravnem življenju.“

„To so znane reči; kar zdaj razlagate, učimo vendar sebe in druge, da je to posledica izvirnega greha.“

„Da, učil sem se, toda če naj govorim resnico, stvar mi ni bila jasna, tega nisem dobro razumel, šele tu se mi je vse razjasnilo in posvetilo sonce. Kakor je s stvarmi v naravi, tako je tudi v človeški družbi. Povsod polno škodljivcev, polno plevela, lakomnosti, sebičnosti, sovraštva, umorov, obsod in zato tudi polno skobcev, pasti, kriminalov, kazni, glob, vešal. Dobro zgolj životari in, da ne bi poginilo, ga moramo varovati z ograjami, z božjimi in človeškimi postavami, umetno ga moramo gojiti v cerkvah in šolah, odlikovati ga s častmi in redovi. In kakor je s tem v družbi, tako je tudi v posameznikovi duši. Slaba nagnjenja, nagoni, roparice, medtem ko k delu, molitvi, učenju, k obisku cerkva moramo siliti sebe in druge.“

„V resnici je tako,“ je pritegnil župnik.

„Zato mi je od tega trenutka jasno, da sem kot duhovnik v prvi vrsti po-

Maščevanje

TUT-ANK-AMONA

Staro izročilo egipčanskih svečnikov je, da bo vsak umrl hitre smrti, kdor bi prodril do mumije egipčanskega kralja Tut-ank-amona, in bi tako kalil njegovo tisočletno smrtno spanje. Številni evropski raziskovalci so prodrli pri svojih raziskovanjih egipčanskih piramid tudi v grobnico kralja Tut-ank-amona. Vse te raziskovalce, ki so proučevali mumijo velikega egipčanskega kralja in tudi večino delavcev, ki so pri tem raziskovanju grobnice in mumije samo pomagali, pa je doletela kmalu smrt in splošno je zavladalo prepričanje, da je to maščevanje kralja Tut-ank-amona.

Ko so bile okoliščine smrti večkrat skoraj nerazumljive in skrivnostne, so bili zdravniki prepričani, da je v grobnici ali pa v mumiji sami kake posebne vrste strup, ki ga danes ne poznamo, bil pa je znan starim egipčanskim svečnikom in znanstvenikom. Raziskovali so zato grobnico in še posebej vsak del mumije, niso pa mogli odkriti nič posebnega, zlasti pa niso mogli ugotoviti kakega strupa, ki bi povzročal smrt raziskovalcev.

Pred kratkim pa je neki mlad fizik, raziskovalec egiptovskih piramid, prišel na posebno misel. Šel je v grobnico faraona Tut-ank-amona, s seboj pa je vzel priprave za ugotovitev radioaktivnih snovi. Na veliko začudenje tega in ostalih strokovnjakov so instrumenti pokazali, da je radioaktivna mumija in da so močno radioaktivna tudi vrata, ki vodijo v Tut-ank-amonovo grobnico. Po daljšem raziskovanju je bilo mogoče dokazati, da je prag grobnice prevlečen z neko radioaktivno snovjo. Ta snov v času, ko so položili faraona v to grobnico, še ni tako močno izžarevala kakor pa izžareva radioaktivne snovi danes.

Vse to dokazuje, da so stari Egipčani že poznali pravila o radioaktivnem razkroju snovi, kar se je pri vsem velikem napredku naše dobe posrečilo dokazati fizikom šele v zadnjih petdesetih letih. Egipčani so torej poznali snovi, ki njim niso bile nevarne, ki pa postanejo vsled radioaktivnega razkroja nevarne in smrtonosne po sto in tisoč letih.

Tako vidimo, da so stari Egipčani in drugi stari narodi poznali fizikalne in tehnične naprave ter zakone, ki jih mi danes ne vemo. Ker niso ohranjeni iz tiste dobe nikaki zapiski, je tudi vsa takratna znanost pokopana v temi in mraku tisočletij.

klican zatirati zlo, uničevati ga; iskati ga je treba in se bojevati proti njemu z vsem orožjem in povsod, v živi in neživi naravi, v gozdu, na polju, na vrtu, v živalskem in rastlinskem kraljestvu, v svetu, v župniji, v vasi, v prvi vrsti pa in predvsem v svoji lastni duši. Ne iztrebim ga, toda omejim in čim več ga zatrem, potlačim, tem več koristim in pomorem dobremu.“

„To ni tako preprosto, kakor pravite,“ se je zamislil župnik, „življenje je zelo zapleteno in vas bo o tem poučilo; tej šoli se pravi skušnja in želel bi vam, da te skušnje ne bi bilo treba predrago in pregrenko plačati, niti s preveč boleznimi porazi in prevarami. — Dolgo sva danes posedela in se lepo pogovorila,“ se je zdajci ozrl gospod župnik na uro in vstal.

„Jutri se vržemo na senošet, da bi le vreme držalo; ura gre na deset, ob štirih pa bo treba biti že pokonci.“

„Lahko noč želim,“ se je priklonil Holoubek.

„Tak, dobro se naspite in pustite vse te povsem nepotrebne vrtoglavo iz glave in laglje boste živeli ter delali dobro, ne da bi mislili na to; zatirali boste zlo, pa ne toliko z razumom, marveč bolj s srcem. Tak! Tak!“ je mahal z roko kaplanu še med vrati; nato je opravil molitve, se razpravil, ugasil luč in čez trenutek mirno zaspal.

Holoubek pa še dolgo ni mogel zatisniti oči. „Župnik me ne razume, ne pozna me, toda meni je jasno. Vem, kaj hočem.“

(Dalje prihodnjic)

Pri nas na Koroškem

CELOVEC

Prosvetno ministrstvo je odstavilo okrajnega šolskega nadzornika za Celovec-mesto, g. Travnika, na njegovo mesto je bil začasno poklican direktor glavne šole, g. Lukas.

VABILO

Celovška igralska družina priredi na Belo nedeljo ob osmih zvečer v dvorani Kolpingheima, Neue Weltgasse, igro „Poslednji mož“.

Vsi prisrčno vabljeni!

SREČKE!

Opozorjamo na današnjo prilogo oglasa J. Prokopp, Wien VI, zaradi pravočasnega nakupa srečk državne razredne loterije.

ŠMARTNO NAD VELIKOVCEM

Navadno si vas ali kraj, kjer sv. Martin pase svojo gosko, nadene ime „Šmartno“ in taka šmartinska cerkviča je podružnica Sv. Stefana pri Velikovcu. — Vas Šmartno sestavljajo sami kmetje in eden izmed uglednejših kmetov je p. d. Purgar.

Prugarjeva družina je znana po svoji narodni zavednosti in zglednem krščanstvu. Iz številne družine so poslali v celovško Marijanišče v gimnazijo Gusteljna in Cencijska (Zikulnig). Oba sta bila vseskozi marljiva dijaka. Po Hitlerjevi zasedbi Avstrije sta šla nadaljevat gimnazijske študije v št. Pavel v Labudski dolini, ker so Marijanišče zasedli nacisti.

V št. Pavlu, kjer sta Gustelj in Cenci maturirala, jih je tudi zajela vojna vihra in obleči sta morala vojaški suknji. Po končani vojni, ki sta jo srečno preživela, sta se vpisala na graško vseučilišče in sicer Gustelj na tehnično fakulteto (stavbarstvo) in je diplomiral leta 1949. Cenci pa je študiral zdravstvo in je promoviral letos koncem meseca februarja za doktorja zdravilstva.

Obema — tako ing. Avgustu kakor tudi dr. Vinku Zikulnig — prav iskreno čestitamo!

Star ZLAT in srebrn denar kupujem po najvišjih cenah. — URE in poročne prstane dobite pri meni zelo poceni

F. KARNER - URAR
CELOVEC - BURGGASSE 8

SVEČE

(Ukelnovi mami v spomin)

Šele pred kratkim smo pogrešili v cerkvi Ukelnovo mamo. „Bodo že spet noge nagajale“, smo si mislili in upali, da jih kmalu zagledamo na starem prostoru. Na praznik Žalostne Matere božje pa so zatisnili svoje trudne oči in upamo, da že uživajo večno radost.

Doma so bili v Podgorjah pri Mačinjaku. Kuražov Dreja jih je pa pripeljal v Sveče k Ukelnu. Tu so poslej delali, trpeli in se vačih tudi veselili. Vendar je bila skrb njih najzvestejša spremljevalka, saj so imeli vsega skupaj 12 otrok. Osem fantov je doraslo. Eden je padel v prvi svetovni vojni, trije so pridni gospodarji v sveški fari, štirje pa v Ameriki. Koliko truda je s tako veliko družino, si sami moremo predstavljati. So pravili, da večkrat še niso vedeli, kje se jih glava drži. Vsi pobje z atejem vred so godli. Pod stropom so viseli klarineti in trompete in ob večerih so vzeli svoje instrumente in vsak po svoje piskali. Pa so dorasli in se razšli po svetu, mati pa so jih še zmeraj vklepali v molitev in prosili za njih večni in časni blagor. Otroci, vnuki in vnukinje so jih radi obiskovali. Še celo iz Amerike sta prišla dva sinova na obisk.

Na četno nedeljo smo jih spremili na božjo njivo. Požarna bramba in ve-

lika množica ljudi se je udeležila pogreba. Preč. g. Kunstelj iz Podgorij so nam na grobu postavili rajno za vzgled dela in molitve. Zadnja leta so res porabili za pripravo na večnost. Zato je tudi njih smrt bila lahka in lepa in se jim ni bilo treba bati stopiti pred najpravičnejšega Sodnika. S petjem se je od njih poslovil na domu in na pokopališču mešani pevski zbor. Mi pa bomo dobro, vzgledno mater še dolgo ohranili v najlepšem spominu. Bog jim daj svoje bogato plačilo. Ostalim sorodnikom pa naše iskreno sožalje.

SV. STEFAN

(Tam kjer teče bistra Zilja)

Nad močvirnato dolino narasle, v teh prvih pomladanskih dneh kalne Zilje, se pod belimi gorskimi vrhovi grejejo kot v prijetnem gnezdecu domovi Sv. Stefana. Strehe so se otresle mrzle odeje. Steze in pota se sicer prelivajo v motnih potokih, a vse je veselo, vse se prebujajo k novemu delu, k novi pomladi.

Po vsem Koroškem poznane in visoko cenjene

PLANET-čevlje

dobite v največji izbiri v čevljarški trgovini v

Celovec—Klagenfurt,
Karfreitstrasse 2

Le tam, kjer obkrožajo hiše prostor pred cerkvijo, tam se vaščanom bolešno krči srce — kjer je 800 let kraljevala mogočna lipa, štrli le visok, debel, temen štor. Starka zima je letos marsikomu prizadela občuten udarec, žal — presenetila je v mirnem zimskem spanju tudi našo lipo: dan za dnevom je po Novem letu nasipaval sneg iz sivega neba; beli kosmiči so se oprile debelih vej, venomer naraščali ter končno dosegli toliko teže, da se je odcepil glavni vrh vejevja. Ostalo delo so morale opraviti žage; varnost sosednjih hiš je preglašala željo še par let ohraniti vsaj del onega veselja, ki nam ga je dolga leta dajala vaška lipa.

S svetlim zelenjem je oznanjala prvo pomlad, s sladkim vonjem je osrečevala mladeniče in dekleta, trudnemu kmetu je podarila prijetno senco, ko se je v vročem poletju vračal s polja. In na žegen!

Ali poznate gospodarja, ki ni v mladih letih zajahal najlepšega konja za „štehvnanje“? In kdo, kar jih je imelo dve celi peti, ni zaplesal svoj „prvi raj“ ravno tam pod košatim vejevjem, kjer so se svetile zlate trobente in se je poleg rdečega nageljna in zelenega rožmarina lesketalo rujno vince?

In koliko objokanih oči je mamicalipa potolažila, ko je nad črnim sprevedom zašepetala v temnem listju: „Ne tožite, saj ga spremite le tja k cerkviči, tam ni nikomur hudo!“

Da, marsikaj je videl njen smeli vrh: povodnji, ogenj in vojne, pa tudi mnogo srečnih dni — kakor jih pač privede življenja tek.

In letos je tiho odšla od nas; a kaj nam je zašepetala v slovo?

„Ko zadnji me je sneg zapadel, sem vzeti morala slovo; ne tožite ter vsadite s petjem novo si drevo. Spet bo cvelo ter ogrelo tožno Vam srcé. Ohranite obdržite stari „raj“ in „štehvnanje“.

— Luk —

ČEPIČE

Nikoli se še nismo oglasili v „Našem tedniku“. Zato je tudi naša dolžnost, da enkrat povemo bralcem lista, kje smo.

Naša vas leži nekaj minut od Štebna v Podjuni in šteje samo štiri hiše. — Kljub temu, da je vas zelo majhna, je vendar okrašena z naravno lepoto. Majhni in večji griči, gozdovi in široka polja obdajajo našo vas. Pa kljub temu še nismo ločeni od sveta, kajti k zvezni cesti — ki pelje skozi Šteben — imamo samo par korakov, tako da lahko zasledujemo ves promet. Drugače spadamo pa pod župnijo Šteben.

Novice so pri nas zelo redke, ker so samo štiri hiše in večinoma smo kmetje. Toda danes imamo pa vendar nekaj povedati. V petek, dne 16. marca zvečer so nam umrli Tepejev oče v starosti 77 let. Skoraj pol leta so bili privesani na bolniško posteljo. Pogrebna udeležba je pokazala, kako so bili rajni oče priljubljeni širom cele okolice. Vse jih je spoštovalo zaradi velike poštenosti. Ob lepem govoru č. g. župnika, v kateri so nam ga stavili za vzgled, in ob petju domačega mešanega zbora smo položili rajnega očeta v hladni grob, da se odpočijejo od trudapolnega življenja. Bog naj jim bo milostljiv sodnik, Tepejevi družini pa naše sožalje.

BILČOVŠ

Nedavno smo brali v nekem celovškem dnevniku, da je naša mladina prav zelo podivjana, da za kulturno delo in strokovno izobrazbo nima pravega smisla.

V bistvu moramo to dognanje le potrditi, vendar ne moremo preko dejstva, da pač naša mladina tudi nima primernih vzorov. Če obvladajo kroge, ki bi morali biti mladini vzor v delu in življenju, klobute, karte in alkohol, potem se prvemu opazovanju ne moremo čuditi. Ne moremo razumeti, da šolska oblast gotovim dogodkom v Bilčovsu ne posveti zadostne pozornosti. Mnenja smo, da bi bila imela šolska oblast, pa naj si bo krajevni šolski svet, okrajni šolski svet ali pa celo deželni šolski svet, od 3. februarja do Velike noči brez dvoma dovolj časa, da potrebuje ukrene, ker končno ja, hvala Bogu, ni vsakdanji pojav, da bi nadučitelj klobutal učiteljico v, oziroma pred razredom, vpričo otrok. Če je to storil v treznem stanju, je za svoje dejanje v polni meri odgovoren, če pa je bil pri svojem početju pijan, tedaj pa je

Naročniki, pozor!

Prejšnji mesec smo priložili vsem naročnikom položnice za plačilo naročnine za leto 1951 in za plačilo zaostale naročnine iz leta 1950. Naročnina za „Naš tednik — Kroniko“ je mesečno 2 šilinga, torej 24 šilingov letno.

Prosimo vse naročnike, naj nam naročnino — tako zaostalo kakor tudi za tekoče leto — čimprej nakažejo. V krajih, kjer ima naš list krajevne zastopnike, plačajte naročnino krajevnemu zastopniku.

Za inozemstvo je mesečna naročnina 5 šilingov ali 60 šilingov letno ali dva USA-dolarja. Zaradi visokih poštnih pristojbin moremo v inozemstvo pošiljati list le onim naročnikom, ki list plačajo v naprej. Zato prosimo inozemske naročnike, naj nam pošljejo čimprej naročnino in to po možnosti za celo leto 1951.

Vse naročnike in vse bralce ter prijatelje našega lista prosimo, naj po možnosti pri plačilu naročnine prispevajo še nekaj za Tiskovni sklad „Našega tednika“.

zadeva še bolj kazniva, ker se je zgodila med šolskim poukom.

Dolgo smo čakali, da šolska oblast potrebne ukrene, ker pa se to ni zgodilo, se obračamo s tem na pristojna mesta.

Najlepše darilo
radio aparat iz trgovine

Otto Gaggl Beljak
(Zraven Parkhotela)

OBVESTILO

Farna mladina v št. Jakobu v Rožu ponovi na Belo nedeljo ob tretji uri popoldne ljudsko igro s petjem v treh dejanjih „Pri kapelici“. — Prireditev je pri Cvitarju. Vsi iskreno vabljeni!

VABILO

na koncert narodne pesmi, katerega priredi kvintet „Slavček“ v soboto, dne 31. marca 1951, ob osmih zvečer pri Adamu v Svečah.

Nakup in prodaja
harmonik in pihalnih glasbil
(trobil) na obroke

Willi Gaggl
Beljak - Villach, Bahnhofstr. 7

WILLI GAGGL VILLACH

VABILO

Vabimo na razstavo in prireditev gospodarskega tečaja v Bilčovsu, ki bo na Belo nedeljo, 1. aprila. Razstava bo odprta od 8. zjutraj do 6. zvečer, z razprodajo razstavljenih predmetov. Pričetek predstave s peštrim sporedom ob 1/23. popoldne. Srčno vabimo vse prijatelje od blizu in daleč. — Tečajnice.

Vsem bolniškim
blagajnam dobavlja OPTIK

Walter Gaggl

Beljak - Villach, Hauptplatz 11

LISTNICA UREDNIŠTVA

J. N. sporočamo Vam in tudi drugim interesentom, da imamo še par izvodov „Slovenskega pravopisa“ na razpolago.

A. K. Na Vaše vprašanje glede gospodinjstvske šole v št. Rupertu bomo v kratkem odgovorili s člankom, ki bo pojasnil vse ozadje.

M. S. Razumemo Vašo nevoljo, ker še do sedaj Vašega članka nismo mogli objaviti. Vse pride na vrsto. Potrpite.

T. H. Zelo bi nas veselilo, če bi se tudi Vi večkrat oglasili.

A. T. Vašega dopisa sicer nismo mogli objaviti v zaželeni obliki, vendar smo del tega objavili celo še obširnejše.

K. L. Vaše pismo imenuje prave številke, prosimo, da se poslužite položnice.

NAJLEPŠI DAR

DOBRA KNJIGA

Album Koroške	10 šilingov
Križ na gori (Ivan Cankar)	5—
Rotlja (Mauser)	3—
Sin mrtvega (Mauser)	3—
Prekleta kri (Mauser)	3—
Čmokec poskokec (Bazilij)	3—
Cela kolekcija stane	20 šilingov

Za inozemstvo stane cela kolekcija 1-75 U. S. A. dolarjev

Cene vplivajo na kmetovanje

Že nekajkrat smo omenili, da kmetovanje danes ni več tako enostavno kakor je bilo pred desetletji. Takrat je kmet skoraj vse, kar je potreboval, pridelal doma in ni bil v taki meri odvisen od prodaje svojih pridelkov. Danes mora kmet kupiti toliko kmetijskih in gospodinjstkih potrebščin, da je nujno navezan na čim boljše in čim večjo prodajo svojih kmetijskih pridelkov. Zato pa je danes tudi toliko važnejše vprašanje, kaj naj kmet predvsem prideluje, da bo pri prodaji dobil čim večjo ceno, kaj naj seje in kakšno živino naj redi, da bo pri čim manjših izdatkih dobil čim večje dohodke.

Zato pa je danes tudi veliko bolj važno, kakor pa včasih, da zna kmet s a m pravilno presoditi in preračunati, kako mora kmetovati, da bo dosegel čim boljše razmerje med prodajo svojih pridelkov in med nakupom raznih gospodarskih in gospodinjstkih potrebščin. Saj to razmerje ni vedno enako, ampak se menja v gotovem razdobju, menja se včasih tudi v kratkem času enega leta.

KMETIJSKI PRIDELKI — KMETIJSKE POTREBŠČINE

Tako je mogel dobiti pred vojno kmet en par čevljev za protivrednost 5 kg masla. Ko pa pride danes kmet v trgovino s čevlji ali pa k čevljarju, mu bodo tam povedali, da stane en par čevljev toliko, kakor pa dobi kmet za 10 kg masla. Le redko bo mogel dobiti dobre čevlje ceneje, to se pravi, da bo prodal maslo dražje. Vidimo, da se je tu razmerje cen znatno spremenilo v škodo kmeta.

Včasih je zadostovalo 1 kg masla za dnevno plačilo enega dninarja, ako računamo tudi hrano; danes 1 kg masla ne zadostuje več. — Pred vojno je bilo mogoče kupiti za ceno enega teleta, ki smo ga prodali mesarju, 4 pare čevljev. Danes dobimo za protivrednost enega teleta komaj dva para čevljev. — Preje je bilo mogoče kupiti za izkupiček 20 litrov mleka eno srajco, danes mora kmet prodati 60 do 70 litrov mleka, da more kupiti eno srajco; ta srajca pa bo verjetno še slabše kakovosti, kakor pa jo je mogel preje kupiti za izkupiček 20 litrov mleka. — Pred vojno je bilo treba prodati 80 litrov mleka, da je mogel kmet kupiti en par čevljev; danes mora prodati vsaj trikrat toliko mleka.

Tako bi mogli naštevati in primerjati še naprej. Vsi ti zgledi pa nam povedo, da imajo danes sicer kmetijski pridelki višje cene kakor pa so jih imeli pred vojno, da pa kmet od teh višjih cen nima nobene koristi. Važne torej niso višje cene, važna je razmerje med cenami kmetijskih pridelkov in med cenami kmetijskih potrebščin.

Ako tovarnar ali pa obrtnik izračuna, da kakega svojega izdelka ne more več ugodno prodati, opusti izdelovanje tega izdelka. V kmetijstvu je težje mogoče spremeniti proizvodnjo in tudi traja navadno dalje časa, tako da se med tem cene že spet spremenijo. Ako povečamo n. pr. svinjerejo takrat, ko imajo svinje visoko ceno, bodo pa cene mogoče že nizke, ko bomo imeli svinje za prodajo.

RAZMERJE MED CENAMI PRIDELKOV

Vsak ve, da imajo jajca najvišjo ceno pred novim letom; takrat dobimo navadno za dve jajci toliko kakor poletj za troje jajc. Zato more tudi vsak izračunati, da se izplača skrbeti za to, da kokoši pozimi bolj nesejo. — Pred vojno je dobil kmet za dve jajci približno toliko kakor za 1 liter mleka. Danes dobi povprečno za 1 liter mleka toliko kakor za eno jajce. Iz tega sledi, da je danes bolj rentabilna, bolj donosna reja kokoši — zlasti ako moremo večje število jajc prodati pozimi — kakor pa je prodaja mleka.

Pred vojno je bilo razmerje cen tako, da je odgovarjala cena za 70 do 75 kg težko tele vrednosti 300 litrov mleka. Danes doseže to vrednost šele okrog 500 litrov mleka. Iz tega moremo zaključiti, da je danes proizvodnja mesa bolj donosna kakor pa je bila

pred vojno, ker je cena za mleko danes prenzika.

Splošno velja pravilo, da je pitanje svinj s krepkimi krmili še donosno, ako moremo za ceno 1 kg žive teže pitanih svinj kupiti vsaj 7 kg take krepke krme, od katere zadostuje 3 1/2 kg, da pridobijo živali 1 kg na teži. Pred približno enim letom je bilo razmerje med cenami za krepka krmila in med cenami za pitane svinje še ugodno, danes pa so cene krepkim krmilom že tako visoke, da se bo izplačala reja svinj le takrat, ako smo krmo pridelali doma in jo ni treba, vsaj v večji meri ne, kupovati.

Za en kilogram masla smo dobili pred vojno približno toliko kakor za 1 kilogram strdi. To razmerje je tudi danes še precej isto, kar znači, da je tudi cena strdi razmeroma nizka v primeri z ostalimi proizvodi. — Pred vojno je bila tudi cena enemu kilogramu volne približno tako visoka kakor cena za 1 kg masla. Danes pa dobi kmet za 1 kg ovčje volne vsaj dvakrat toliko kakor pa za 1 kg masla. To razmerje cen med volno in maslom nam pravi, da bi se danes izplačalo v večji meri spet rediti ovce, to seveda predvsem v krajih, kjer so razmere za to ugodne.

Pri nas je zlasti važna živinoreja, kakor smo že večkrat omenili. Zato nas še posebej zanima razmerje cen pri goveji živini. Pri kravah moremo razlikovati klavno vrednost, uporabno vrednost in pa plemensko vrednost živali. Uporabna vrednost krave se računa navadno za vrednost enega do dveh klavnih telet višje, kakor pa je klavna vrednost enako težke krave. — Včasih se oceni brest krave z vrednostjo 1000 litrov mleka. — Splošno se računa, da mora biti cena goveje živine taka, da more kupiti kmet-živinorejec za 1 kg žive teže goveda vsaj 4 do 5 kg krušnega žita.

Važno za izračunavanje donosnosti je tudi razmerje med cenami krompirja, mleka in žita. Pridelovanje teh treh važnih kmetijskih proizvodov se približno enako izplača, ako je razmer-

je med cenami 0.5:1:1.5 do 1.75. Ako torej dobimo danes za 1 kg krompirja 60 grošev, bi morali dobiti po omenjenem razmerju za 1 liter mleka 120 grošev in za 1 kg pšenice 210 grošev. Ker pa teh cen za mleko in pšenico danes kmet ne dobi, se to pravi, da je danes bolj donosno pridelovanje krompirja in naj bi to naši kmetje tudi vpoštevali. Saj je krompir tudi važna krma za svinje in more nadomestiti velik del kupljene krepke krme, kar reje svinj znatno poceni; to se pravi, da jo napravi bolj donosno, bolj rentabilno.

Gotovo, da skoraj pri nobenem kmetijskem proizvodu cene niso tako nizke, oziroma niso take padle kakor pri konjih. To pa je tudi razumljivo. Medtem ko smo pri ostalih vrstah živine komaj dosegli, deloma pa tudi še ne, predvojno višino, pa je število konj danes za približno 40.000 v celi Avstriji višje kakor pa je bilo pred vojno. Razen tega je danes zaradi izredno visokih cen za konje v preteklih letih tudi okrog 15.000 brejih kobil več kakor pa jih je bilo pred vojno. Zato pa za enkrat tudi še ne moremo pričakovati, da bi se cene konjem znatno popravile.

SVINČNIK V ROKO

Iz vsega prednjega pa je zelo jasno razvidno, da ni mogoče dati točno navodilo, kako naj kmet kmetuje, ker je to odvisno od raznih okolnosti. Tak recept, če bi ga dali, bi bil tudi samo za nekatere kmetije veljaven, za druge kmetije, ki so v drugih gospodarskih razmerah, pa spet ne bi bil veljaven. Zato pa je nujno, da vsak kmet s a m začne bolj točno premišljevat, kaj se mu izplača in kaj se mu bolj izplača. To pa bo mogel ugotoviti le, ako bo bolj točno, kakor pa danes, vodil zapiske o svojih njivah in travnikih, o svojih sadonosnikih in vrtovih, o svojih pašnikih in gozdovih, o svoji živinoreji in svojem mlekarstvu. Iz teh zapiskov bo mogel kmet točneje razvideti, kaj se mu bolj in kaj manj izplača in bo mogel tako urediti svoje gospodarstvo čim bolj dobičkanosno.

GOSPODARSKE VESTI

KUHINJA V OBLIKI KONJSKE PODKVE

Tehniki zveznega urada za prehrano in domače gospodinjstvo v Združenih državah so izdelali model kuhinje, ki ima vse najmanjše podrobnosti tako glede opreme kot tudi glede arhitektonskega ustroja. Prostor ima obliko konjske podkve in prihranjuje gospodinjstvo vse utrudljive in nekoristne gibe, ki so združeni z normalnimi kuhinjskimi posli: kuhinja ima avtomat za snajenje, posebne posode za sadje in zelenjavo, stojala za lončenino in kuhinjske potrebščine; zelo praktično je urejen štedilnik, v čigar bližini so police za razne lonce in krožnike.

Od štedilnika se lahko jedila neposredno prenesejo na mizo v kuhinji, za katero je prostora za 8 oseb, ali jih pa s pomočjo premičnih priprav prenese neposredno na mizo v sosedno jedilnico.

Tisoči oseb so si že ogledali novi model kuhinje in se o njem zelo pohvalno izrazili. Model so že poslali tudi v južno Ameriko, v Evropo, v Avstralijo, na Novo Zelandijo, Portoriko, Alasko in Havajske otoke.

„MEHANIČNI DRVAR“

„American Steel Dredge Company“ v Fort Wayne (Indiana) je izdelala stroj, ki lahko dobesedno poseka v nekaj urah cel gozd skupno z vsem podrastom. Stroj, ki ga imenujejo „Bushwacker“ (mehanični drvar) bodo uporabili za pridobivanje stavbnih zemljišč, letališč ter za izdelavo novih cest v gozdnih krajih; podoben je normalnemu traktorju, na katerega so postavili jekleno štirikotno ogrodje dolgo šest, široko pa tri metre. Na sprednji strani tega ogrodja je nameščen krožeči boben iz jekla, ki ima na zgornji in zadnji strani težka jeklena rezila.

Dvajset jeklenih in pokromiranih gorjač je pritrjenih s pomočjo trdnih

verig na os krožečega bobna. Ko začne stroj 39 konjskih sil v gozdu voziti s hitrostjo 2,4 km na uro, padajo dobesedno po drevesih siloviti udarci krožečih gorjač za brzino 50 m na sekundo; ta boben poganja Dieles-motor s 168 konjskih sil.

Udarci gorjač so tako siloviti, da se porežejo in zmanjšajo. Ta stroj lahko lesena vlakna cepijo ter padajo razklana drevesa in grmovje po kosih na zadaj stoječa jeklena rezila, kjer jih dela v vsakem gozdu: hrast, javor ali bor, vsi podležejo silovitosti njegovih gorjač.

ZA BRITJE — MILO NA PRITISK

Carter Products Corporation je postavila na trg novo vrsto brivskega mila, v škatlji na pritisk. S pritiskom na gumb brizgne avtomatično iz škatlje milo že v obliki pene za takojšnjo uporabo. Škatlje so neprodušne zaprte, kemična sestavina mila pa je taka, da se milo ne more posušiti.

RIBIŠKE MREŽE IZ NAYLONA

Angleški ribiči so zdaj prvič uporabili mreže iz naylona za lov na slanike in so bili zelo zadovoljni.

Mreže iz naylona stanejo sedaj sicer še enkrat toliko kot mreže iz bombaža, vendar odpade pri teh mrežah velik del izdatkov za popravila, ki so potrebna pri drugih mrežah. Če se pa bo razširila, se bodo vedno bolj zmanjšali produkcijski stroški.

POTOPLJIV TOVORNI AVTOMOBIL

Po naročilu ameriške vojske izdeluje „Rco Motors Inc.“ posebno vrsto tovornega avtomobila, ki lahko odlično vozi tudi pod vodo, kot tudi ob vsaki temperaturi (od 54 stopinj pod ničlo do 54 stopinj nad ničlo). Avtomobil

lahko vozi pod vodo v globini do dveh metrov in je opremljen z dvema cevima, ki segata nad vodno gladino in od katerih služi ena za dovajanje in druga za odvajanje zraka. Pod vodo se lahko motor vžiga in ugaša. Tovorni avtomobil ima motor 145 HP, ki je neposredno povezan z vsemi štirimi kolesi in lahko vozi tovor štirih in pol ton po cesti s hitrostjo 96 km ter zmaga tudi vzpetine do 60%. Tudi po neravnem svetu se prav lahko giba s tovorom dveh ton in je zlasti prikladen za močvirnata tla.

KORUZNE KRIŽANICE

Evropski poljedelci bodo letošnjo pomlad posejali nad 1 milijon juter z raznimi ameriški koruznimi križanicami.

Uprava za gospodarsko sodelovanje poroča, da je odobrila nakup nadaljnjih 80.000 korcev koruznih križanic za setev v Franciji. S tem se je količina nakupov semenske koruze za države Marshallovega načrta za leto 1951 povečala na 300.000 korcev.

S sejanjem ameriških novih koruznih križanic se je povečal pridelek koruze v nekaterih evropskih državah za 25 do 50%. Največ koruze pridelava v zahodni Evropi Italija, ki je posejala leta 1948 okoli 2000 korcev uvožene semenske koruze, letos pa izgleda, da se bo to število povečalo na 120.000 korcev.

Nov trg za seme koruznih križanic se je odprl v Turčiji, ki pridelava Italijo največ koruze. Povečano zanimanje za koruzne hibride je opaziti tudi v Franciji; z nakupom semenske koruze po ERP bo omogočeno, da bodo letos v Franciji posejali z ameriško koruzo nad 450.000 juter.

Ameriško semensko koruzo po ERP so prejele letos tudi Grčija, Nizozemska in Avstrija.

ZANESLJIVO NAJBOLJŠA SEMENA
dobite pri
STREIT
BELJAK-VILLACH, Widmannngasse 43

Nova plinarna v Celovcu

V Celovcu so pričeli z montažo strojev in naprav za plinarno. Spočetka po minuli vojni v Celovcu niso mislili na zopetno zgradnjo tega podjetja, ki so ga med vojno bombe popolnoma uničile. Splošno je vladalo mnenje, da je bolj higiensko in tudi bolj praktično plin nadomestiti z elektriko. Odkar pa je električni tok postal zelo drag, je zmagalo mnenje, da bi se splačalo vendar zopet zgraditi podjetje za proizvodnjo plina, ker bo ta dosti cenejši. Razen tega pa obstojajo še po vsem mestu napeljave za plin, tako da večinoma dragih inštalacij — razen manjših popravil — ne bo treba.

Iz Marshallovih sredstev so stavili za ta dela 3 mil. šilingov na razpolago, tako da financiranje gradnje ne dela nobenih težav.

Zbornica za delavce v kmetijstvu

Koroški deželni zbor je zasedal prošli teden in je sklenil postaviti zbornico za delavce v kmetijstvu. Predlog je dolgo romal po raznih pododsekih, preden je prišel v deželni zbor, ker so socialisti hoteli na vsak način doseči popolnoma samostojno zbornico, ki bi od kmetijske zbornice bila popolnoma neodvisna.

Postava v obliki, kot jo je sprejel deželni zbor, predvideva neko povezanost s kmetijsko zbornico. S tem bo, kot je poročevalec v deželnem zboru rekel, zagotovljena nova enotnost kmetijskega prebivalstva. V zbornico bodo tudi vključene delovne moči, ki so člani kmetov družine (n. pr. otroci). Vendar ti ne spadajo pod socialno zavarovalno obveznost, katere velja samo po sebi umevno za one kmečke delavce, ki ne spadajo k družini.

Proti temu so socialisti ostro nastopali in so hoteli doseči, da bi bili v obvezno socialno zavarovanje vključeni tudi družinski člani, ki delajo na domači kmetiji.

K vsemu temu pa bi mi lahko rekli: „Kje so časi, ko je bil vsak posel na kmetih takorekoč družinski član in sta gospodar in hlapec brez raznih „zbornic“ dobro shajala!“

Zdravniške zanimivosti

BRITANSKI KIRURGI V JUGOSLAVIJI

Na povečilo jugoslovanske vlade so trije londonski zdravniki pred nedavnim odpotovali iz Britanije na 14 dnevni obisk v Jugoslavijo, kjer bodo podali praktičen dokaz kirurškega zdravljenja jetike. Obisk sta pripravila britansko zdravniško združenje in British Council.

Odposlanstvo vodi kirurg westminstrske in bromptomske bolnišnice dr. C. Price Thomas. Poleg njega sta še anestetik istih bolnišnic dr. Robert Machray in tajnik bromptomske bolnišnice dr. Peter Jones, ki bo skrbel za zdravljenje bolnikov po operaciji. Prve operacije bodo zdravniki napravili v Beogradu, kamor so že odposlali kirurško orodje in mamila. Nato bodo zdravniki obiskali tudi Zagreb in Golnik na Gorenjskem, ki je največje zdravilišče za jetiko v Jugoslaviji.

MEHANIČNO SRCE

V philadelphiaški bolnišnici Hanne-mann so zgradili novo vrsto mehaničnega srca, ki bo mogoče zelo dragoceno pri operacijah na srcu in pljučih v primerih, ki veljajo danes za nemo-goče.

To umetno srce so že poskusili v laboratoriju na živalih z zadovoljivim uspehom; zdaj je to mehanično srce pripravljeno, da ga uporabijo pri bolniku, ki je „klinično mrtev“, pri katerem je torej ostala vsaka druga znana metoda za obnovljenje krvnega obtoka brez učinka.

Aparat izgleda kot škatla v višini 76 cm, v širini 40 cm in globini 45 cm. Aparat naj preusmeri krvni obtok srca in pljuč za več kot tri do štiri minute, s katerim časom lahko danes razpolaga kirurg pri operaciji na srcu, ne da bi spravil življenje bolnika v težko nevarnost.

S pomočjo težnosti krvi izvlčeta dve večji posodi kri in jo dovajata neposredno srcu skozi stene jeklenih pljuč, kjer se spaja s kisikom, ki osvobaja kri ogljikovega dvokisa. Tako očiščeno kri dovaja aparat v vratno žilo, ki lahko na ta način omogoča glavi normalni krvni dotok in preprečuje s tem glavni vzrok smrtnih primerov na operacijski mizi.

UMETNE LEDVICE

Na zdravniškem kongresu, ki se je vršil nedavno na državnem zdravstvenem zavodu v Ameriki, je poročal dr. John Merrill iz Bostona o izvrstnih uspehih, ki jih je dosegel z uporabo umetnih ledvic; izjavil je, da je v 150 primerih izid bil popolnoma zadovoljiv. Naprava se je pokazala zlasti koristna

v primerih, v katerih je prenehala trenutno funkcija ledvic zaradi pooperacijskega „šoka“. „Umetne ledvice“ obstojajo iz aparata, ki črpa kri iz bolnikovih arterij, jo prečisti v posebni posodi in nato znova uvaja v obtok.

ZDRAVLJENJE KOŽNIH MOTENJ

Britanski zdravniški list poroča o novem načinu zdravljenja kožnih motenj na psihološki način. Trije zdravniki londonske bolnice „St. Thomas“ pišejo, da so bili presenečeni nad naglimi uspehi. Pri 50 slučajih zdravljenja z mamilom Abreacton, s katerim bolnika delno omrtvičijo in ga pripravijo, da pove razburljive doživlja iz preteklosti, se je v 21 primerih koža izčistila, v 22 primerih se je izboljšala, v sedmih primerih pa je ostala nespremenjena. Značilen je bil primer moža, ki je imel izpuščaje na koži in je bil kot invalid odpuščen iz mornarice. Ko so mu dali Abreacton, je priznal, da je hlinil bolezen in je izjavil, da je ponovno poskušal priti v službo, ker se je čutil krivega.

Ko je povedal resnico — prvič v svojem življenju, je doživel značilno olajšanje ter mu je koža ozdravela. Zdravniki zatrjujejo, da je različnost kožnih motenj v zvezi z določenimi in nedoločenimi psihološkimi činitelji in je temu mogoče od pomoči z ozdravljenjem teh činiteljev.

OBSEVANJE PROTI RAKU

Na zavodu Kalifornijske univerze za medicinsko tehniko je po dveh letih

RAZNE VESTI

MODERNA UMETNOST — V KREMA-TORIJI

Lord Horder, sloviti angleški zdravnik in predsednik britanskega krematorijskega društva, je svečano izjavil, da bi se opravilo „obče koristno delo“, če bi se peči njegovega društva uporabila za razstavo „revolucionarnih“ slik, ki so jo sedaj odprli v Londonu. Dostavil je: „Nedavno sem odprl razstavo slik, ki so jih napravili slaboumni v neki umobolnici. Zdi se mi, da so te slike nad vse podobne izdelkom takojmenovanih revolucionarnih slikarjev.“

OKLOPNICA KOT RAZGLEDNI STOLP

Pred šestimi leti se je nemška oklopnica „Tirpitz“ skušala skriti v norveškem fjordu, vendar so jo angleški bombniki odkrili in potopili.

Po dolgem času pa postaja zdaj

študij dr. Low-Been sestavljal nov vrtljiv stol, ki omogoča najučinkovitejšo koncentracijo žarkov X na tumorje (oteklina, nabrekli). Novi stol, ki ga poskusno že uporabljajo pri zdravljenju globokih tumorjev, se lahko vrti s katerokoli brzino. S pomočjo stola se lahko os žarkov usmeri naravnost na tumor, zaradi česar je obžarevanje tumorja desetkrat jače kot obžarevanje ostalega dela telesa. S tem so dosegli dvojni napredek: učinek na mesto raka je močnejši, zdravi deli telesa pa niso toliko izpostavljeni škodljivemu vplivu obsevanja.

RADAR V SLUŽBI SLEPECV

Britanski inženirji od oddelka za raziskavo iz St. Dunstana, so izumili enostaven način radarja, ki omogoča slepecem, da „vidijo“ s pomočjo zvokov. Nova naprava je zelo podobna žepni svetilki, bodisi po obsegu, kot po zunanem izgledu. Naprava vsebuje elektronsko opremo in baterijo, ki proizvajajo tenak zvočni žarek, ki se odraža v ušesih in naznačuje zapreke.

Lahko trdim, v širšem smislu, da je ta naprava narejena na osnovi radarske tehnike iz časa vojne. Toda v tem primeru ne gre za sprejem radijskih odsevov, naprava prenaša zvočno tresenje v obliki odrezanih zvokov, ki jih proizvaja glava žarnice in ki jih naprej prenaša parabolični žaromet. Slepec, ki uporablja napravo, sliši ropot, ki ga zaznamujejo različne zapreke, ki se nahajajo v njegovi okolici. Tako lahko na primer hodi vzdolž zidu in natančno ve, kdaj se zid konča, ali pa zazna cestno križišče. Edina neprikladnost te naprave je takrat, kadar je na cesti mnogo šuma, ker lahko slepec zameša različni ropot, ki ga zaznavajo njegova ušesa.

oklopnica „Tirpitz“ spet koristna. Norveški turistični urad bo namreč na onem delu ladje, ki moli iz vode, zgradil lep paviljon, v katerem bodo obiskovalci lahko udobno sedeli, pili močno norveško pivo in uživali razgled.

Blago in perilo

poceni in dobro

V TROVSKI HIŠI

Hans Brunner

Celovec-Klagenfurt, Priesterhausgasse

VESTI IZ SLOVENIJE

V mesecu decembru lanskega leta so v Sloveniji med drugimi umrli (Ljubljana je označena s kratko »Ljbl.«):

Anton Ošlag, Ponikva pri Celju; Antonija Sisernik, roj. Konečnik, Stari trg pri Slovenjgradcu; Franc Doberšek, župnik v p. Makole; Marija Krušič, Vič pri Ljbl.; Marija Mozetič (umrla v Gorici); dr. Vladimira Volovšek roj. Abram, zdravnica, Ljbl.; Nilka Potočnikova, čl. glav. odbora Ciril Metodove družbe, Ljbl.; Anica Hribar-Weber, roj. Božič, namešč. „Slov. poro-

čevalca« v Celju; Fran Domicelj, Maribor; Leopold Fir, Berečavas pri Suborju; Elizabeta Jug roj. Weigl, Maribor; Ivan Grašič (Ham), čevlj. mojster, Kranj; Zinka Kopše, Hotinja vas; Franc Grošelj, Ljbl.; Ivan Dekleva, strojevodja, Ljbl.; Marija Medved (sestra pesnika Ant. Medvedca), Kamnik; Miha Erjavšek, posest., Zupanec njive pri Kamniku; Avgust Marinko, poštni manip., Ljbl.; Ludvik Fatur, strojevodja, Ljbl.; Karolina Bizjak, Rihemberk; Jožefa Jerin, Ptuj; Franc Centa, direktor lesne industrije, Brezovica pri Ljbl.; Ignac Verbič, bivši direktor tovarne v Sošanju, Tržič; Jože Urek, ml., Kapele pri Brežicah; Katarina Tršan, kuharica, Ljbl.; Jospina Juvanec r. Fortuna, Stična; Leopoldina Avčin roj. Meršol, Ljbl.; Olga Premerstein-Premrov roj. Lapajne, Ljbl.; Franc Blažič, mornar. kap., Maribor; Antonija Senica roj. Cilenšek, biv. gost. v Mariboru; Jože Kandus, žel., Ljbl.; Cecilija Heybal roj. Matičič, Ljbl.-Kamnik; Sumak Alojzija, Ljutomer; Anton Zupanc, Znojile pri Krki; Ivan Medič, trgovec, Novo mesto; Josip Piber, orož. podp., Ljbl.; Helena Podboršek, Ljbl.; Ciril Zupan, sind. delavec, po smrti nesreči, Novo mesto; Ivanka Vidmar, drž. urad., Ljbl.; Franciška Lužar-Zavinšek roj. Rozman, Cikava pri Smarju; Ivan Breskvar, mesar, Ljbl.; Leopold Bitenc, Ljbl.; Zofi Krašovec, Ljbl.; Ivan Slatnar, posest. in mlinar v Smarci; Franc Jelc, pos. in mesar, Smarje pri Jelšah; Karol Hoga, žel. urad., Ljbl.; Marija Vokal roj. Mlakar, Ljbl.; Josip Tajnik, Kranj; Marija Trček, Ljbl.; Marija Čuš roj. Goričan, Celje; Ivanka Kobal roj. Gruden, Kranj; Matevž Srebot, tesar, Zg. Hrušica pri Ljbl.; Metka Verbič, Podolnica pri Sv. Urhu; Franc Traven, pos., Tacen pod Sm. goro; Ivan Gogala, stolni kanonik v Ljbl.; Pavla Peruzzi roj. Govekar, Ljbl.; Marija Reboj roj. Lampe, Črnuče; Henrička Bačar, Vič pri Ljbl.; Valentin Povšič, poštni zvanic, Ljbl.; Ferdinand Nečima, bivši trgovec v Kamniku; Marija Zidan, hišna pos., Ljbl.; Janez Mally, bivši trg., Tržič; Jože Crnolagar, miz. mojster v Lescah; Marija Godec roj. Fürst, učiteljica, Mežica; Teodor Jeraj, upok., Horjul; Janez Rebel, pos., Zg. Pirniče pri Smedniku; Franc Potrbn, Dol pri Litiji; Jože Dekleva, uslužb. SAP, Ljbl.; Mira Jesih, Zagorje ob Savi; Anton Bernik, Postojna; Franc Kunc, pos. na Poljani pri Prevaljah; Franc Stiglic, Kranj; ing. Rudolf Kavčič, direktor železnice, Ljbl.; Remigio Krišjak, Ljbl.; Apoloni-ja Zorc roj. Remic, Gabrje; Jožef Imperl, salezijanec, Ljbl.; Lenčka Mrak, kuharica, Stara Loka; Ivanka Belčan uslužb. med. vis. šole, Ljbl.; Metka Dovžan, Ljbl.; Marolt Janez, nameščeneec, Ljbl.; Drago Hrovat, podobar v Domžalah; Benčič Drago, dijak v Jevnici; Simon Bezjak, šolski upravitelj, Sv. Tomaž p. Ormožu; Franc Velkavrh, bivši trg. in gostil., Brezovica; Pavla Simčič, Ljbl.; Ivana Ravnikar, uslužb. hidro-met. službe, Ljbl.; Marijana Pristavec, Pre-serje pri Ljbl.; Jospina Tomič roj. Kraker, Ljbl.; Henrik Zirkelbach, tiskarn. faktor, Ljbl.; Marija Mehle, uradn., Ljbl.; Ivanka Koman, Ljbl.; Andrej Leskovic, železn., Ljbl.; Martin Gosak, rudarski nadz., Trbovlje; Jakob Pogačar, miz. mojster, Radovljica; Fančič Pintar roj. Nahtigal, Ljbl.; Terezija Komljanec, Socjan p. Nov. mestu; Franjo Vidic, Maribor; Bobanec Julijana r. Zagovec, Maribor; Janez Vodnik, Podutik pri Ljbl.; Alojz Sivec, Brezje pri Grosupljem; Leopoldina Ašič, Loke pri Zagorju; Ljudmila Jaklič, uslužb. tt. Suttner, Ljbl.; Janez Plavec, Ljbl.; Marija Pirc, Ljbl.; Franc Sajn, Ljbl.; Franc Ragusa, čevlj. mojster, Ljbl.; Marija Slapničar, posest., Ljbl.; Matevž Inglič, Gorenja vas; Helena Šajn roj. Soklič, Ljbl.; Agata Novak, Ljbl.; Josip Tratnik, strok. učit., Ljbl.; Jožefa Cernoga roj. Skrbec, Zdole pri Vidmu; Anton Simnic, upok. drž. žel., Bled; Ivan Zupančič, kroj. mojster, Ptuj.

MED Plibeckom IN Deava

(2. nadaljevanje)

Pa kar po smeri elektrovoda gremo naprej v hrib. Spotoma pa se ozrimo v breg pod nami. Pod Mikcem je pri Mlinarju. Tam gospodinja Milka po navodilih gospodinske šole v št. Rupertu. Tik pod Drugom je Pistotnik, znana domačija, kjer je rod naših prednikov znal predsedeti dan, dva, tudi tri dni zapored, žulil mošt in cukal šnops, pa barantal za krave in vole, ovce in koze, dokler se sčasom vse skupaj ni „spufalo“.

Med češnjami v prisojnih pa poje harmonika. Brdnikov Tinča igra. Strme so njegove njive, pa vedno dobro obdelane. Češenj pa nikjer toliko in tako lepih in toliko sort kot jih ima on. Vsemu Komeljnu je za vzgled, da se tudi smotrna gojitev češenj spleča; kdo drugi mu poplača napeljavajo elektrike. Za brdom je Kogelnik in niže spodaj Gradišnik. Stare kmetije. Kate-ri rod se bo lotil in znosil nazaj v brežine odorano prst?

Pri Vernerju je slemen kakor na majhni vasi. Kar z njive bi lahko za-

peljal po ravnem mostišču na gumno. Pa ni kaj voziti z višje ležečih njiv. Vse so opuščene. Nič prsti ni v brazdi. V stoletjih je znižala prst v nižine.

Gospodinja Micka ujčka otročičke, njena sestra Rozka pase pa teličke. Ne morem takoj za povabilom v hišo, moram poprej tja na rob, od koder je tako lep razgled. Tam pri tisti smrečinki, ki je iz doline videti kakor kapelica, se vidi po vsi dolini.

Med češnjami pa stoji lesena kašča polna križcev. Dopade se mi tudi stara hiša z veliko javorovo mizo. „Veš, Minej, če si bom mogel kedaj kaj oddiha privoščiti, sem gori pridem, v to hišo. Tu v kotu bom sedel pod Božjo martro, ki je obdana z vencem papirnatih rož in skoz okno bom gledal. Skozi južno na Peco, skozi zapadno pa po dolini, tja čez v deželo, kjer se spočenja-jo te misli. Na steni pa mora višeti molek z debelimi jagodami, katerimi štejejo zdravemarije, pa čeprav jih ni redno deset. Sadjevca, ko lučka svetlega, boš dal in bova kramljala, kako si luč napeljal, kaj vse si popravil in kedaj žago postavil. Pa srečno, že grem.“

Do Gurnika ni daleč. Že par mesecev je tega, ko je stala še na tem mestu zanimiva hiša z dimnico. „Gurnik No. 1. na Komeljskem vrhu“, je stalo pisano na tablici. Danes je le še pogorišče. S sosedom Figom se je prav enako zgodilo. Že pred desetletji je zapustil rod

svoj grunt v gori in se preselil v dolino, hiša pa je pozneje pogorela. S strmin se orna zemlja pomika nizdol in oni, ki jo hoče obdelavati, mora za njo nizdol. Ne bo dolgo, pa bo tudi Kor-nikovo polje in dvorišče zarasel gozd. Mogočna stoletna lipa pa bo morda še naprej zelenela, ki je preživela i rod i dom in bo kot nagrobni spomenik še dolgo pričala o izumrlem slovenskem domu.

Kaj bi neki danes oni prijatelj dejal, ki se mu je pri Kurniku tako dopadlo, da se rekel: „Če bi imel denarja, Kurnikovo bi kupil, ker mi ugaja tako kot je.“ Dimnica z ognjiščem in dimnjakom, trhle lesene stene in tram s cim-persko rožo. Nečke in slamnice so bile na javorjevi mizi, v kotu, kjer je še najmanje teklo z obrabljenih strehe. V drugem kotu pa je bilo kravje korito in kurniki. Pristna, izza stoletij znana razdelitev prostora. Res je od tam tako lep razgled in dober zrak je tam. „Res je,“ sem pritrldil, „razgled, dober zrak in še gob in borovnic je vse polno okrog.“

Tja čez Apovnika se vidi k Ravnjaku. Vidi se, da je napreden sadjar pri hiši. Mlade hruške stojijo v vrsti kakor soldati. Uspeva dobro tudi češenja, pa kaj bi žnjo. Daleč je na trg in trplje-nje žnjimi po strmini. Hruške rjavke, ozmice in tepke so dobre za mošt in za suš in tudi za žganjico.

Kar hitro je verimo mimo Štefičke, da nam ne potoži o ženinu, ki ji s španskega piše, da se mu po njenem moštu in žganju toži.

Pri Cimpercju je oče umrl v Dachau, zet pa se je vrnil iz ujetništva in je zopet spravil svoje posestvo v red. Če hočemo še naprej k Žiku, moramo vprašati za pot pri Pišerniku ali pri Pokeržniku. Blizu tod je železna zave-sa. Vse polno je tu plotov in potov, pa ne vem, katera lesa pelje v Titova ne-besa.

„Žikov oče, dober dan, kako se kaj imate.“ Oče z ramenji in z glavo hkrati skomigne: „Kakor drugi hočejo.“ „Pa kar celo goro drv imate pred hišo.“ „Imam pa tudi štiri peči v hiši.“ je odgovor. Bolj redkobeseden je oče in razumem njegov položaj. Vojna leta so bila za te gorjance tudi pravi pekeli. Vsa gonja in protigonja je šla čez te hribe, prijatelj in sovražnik sta si podajala vrata, oba zahtevala, strahovala, obetala in odnašala in odvajala. Žena je zbolela in kmalu po vojni umrla. Hiša in otročiči pa rabijo gos-podinjjo. Pa če bi gospodar suške gra-ščine napravil žično vzpenjačo sem go-ri, bi pa tudi mnogo koristilo, bi za les kaj skupili, ki ga je preveč za drva in škoda, da trohni stoječ v gozdu. Tu se svet prevezne po Besnici na suško plat. Lepe so suške gore. Zada je Golca.

(Dalje prihodnjic)

Slovenske oddaje v radiu

ČETRTEK, 29. marca:
 14.30—14.45 Poročila — „Za gospodinjstvo“.
 14.45—15.00 Sodobna vprašanja (R. Birley, Misli k razvoju evropske misli: Velika Britanija in Evropa, I. del).
PETEK, 30. marca:
 14.30—15.00 Poročila — Komentarji.
SOBOTA, 31. marca:
 9.00—9.20 „Iz literarne zakladnice“.
 9.20—9.30 Za vsakega nekaj.
 18.30—18.55 Večerni koncert jugoslovanskih skladateljev. (Izjava slovenski trio: B. Lumbar — tenor, M. Pehani — alt, pri klavirju H. Jonke).
NEDELJA, 1. aprila:
 7.15—7.45 Duhovna obnova — Za nedeljsko jutro poje moški oktet iz št. Petra na Vašinjah.
PONEDELJEK, 2. aprila:
 14.30—15.00 Poročila — Iz svetovne literature.
TOREK, 3. aprila:
 14.30—15.00 Poročila „Zdravnik“ — Glasba.
 18.30—18.45 Pouk slovenščine.
 18.45—18.55 Glasba.
SREDA, 4. aprila:
 14.30—15.00 Poročila — „Za kmeta“ — Glasba.

POŽAR, VLOM, POŠKODBE

V zavarovalnih zadevah proti požarnim poškodbam, poškodbi cerkvenih zvonov, proti vlomom itd. priporočamo cenj. občinstvu v Podjuni, da se obrnejo na naslov: Franc Nachbar, p. d. Jop, v Čirkovčah pri Pliberku. Zastopstvo mednarodne zavarovalnice Riunione Adriatica di Sicurtá — Jadranska zavarovalnica — Adriatische Versicherung. Filialna direkcija, ki je v Gradcu, je bila ustanovljena leta 1838.

Ze nad 250 let kupujemo najboljše sladkorčke — bonbone — kolačke in sveče za praznike in vsako priliko pri
ZEHNER Celovec-Klagenfurt, Alter Platz
 Kupimo vsako količino čebelnega voska ali pa ga zamenjamo za najboljše pristne satnice.

„Razum črvov na preizkušnji“

Ze dalj časa ima profesor ameriške univerze v Cornellu, John S. Robinson, v svojem laboratoriju 25 cvetličnih lončkov z mastno zemljo; v vsakem lončku životari zdrav in uspeva joč črv. Trenutno znanstveno zanimanje obstoja v tem, da uči črve delati ovinke.

Ze v letu 1914 je profesor harvard-

Schleppe pivo - tekoče hranivo!

lahkega električnega udarca. Yerkes je poslal nekega črva na preizkušnjo sedemstokrat in je končno ugotovil, da je črv ubral pravo pot z malenkostnim številom pomot. Odkril je, da se je črv lekcijske tako dobro naučil, da mu je uspelo najti pravo pot na ovinku tudi, če so mu odrezali mo-

son čaka potrpežljivo, da se njegovi varovanci precej dobro naučijo prvo lekcijsko — to je, da znajo napraviti enostaven ovinke; nato preide v drugo fazo, ki mu odkrije mero „razuma“, ki ga imajo črvi. Če se bo izkazalo, da imajo črvi sposobnost razlikovanja, bo s tem podan odgovor na drugo znanstveno vprašanje. Psihologi bodo morali črvom popraviti storjeno jim krivico in spremeniti svoje več let staro mnenje, po katerem črv ni sposoben izkoristiti pretekle izkušnje in torej ni sposoben, da se česa nauči.

TENORJI V VIŠJIH ŠOLAH

V Budimpešti, kjer morajo vsi komunisti, ki razpolagajo z malo prostega časa, obiskovati večerne tečaje politične kulture, so v preteklem tednu

Gospod — oblečen od nog do glave
 za š 369.40 dobi
 obleko, srajco, kravato, spodnje hlače, nogavice, naramnice, moške podveznice (s športnim plaščem S. 752.90)

Dama — oblečena od nog do glave
 za š 208.65 dobi
 obleko, spodnje perilo, hlače, modrček, podveznice, svilene nogavice (s kuli-jopico S. 538.65)

TO VAM PRINAŠA DIETMAR WARMUTH & CO. BELJAK-VILLACH, HAUPTPLATZ

BIRMANŠKE URE kupite najceneje v strokovni trgovini
V. FRIEDRICH
 Celovec-Klagenfurt, Lidmanskyygasse 3 na živilskem trgu

Za Veliko noč kupite najugodnejše v Irgovski hiši

HANS THOMASSER Beljak - Villach Widmannng. 33

MALI OGLAS
OTVORITEV ZDRAVNIŠKE PRAKSE
 Dr. Karl Trummer, praktični zdravnik, tudi zobozdravnik, ordinira od 1. aprila 1951 ob delavnikih od 8.—12. ure in ob nedeljah od 9.—12. ure v Rožeku.

Kam gremo?
 Na klobase in dobro vino v gostilno
SOCHER
 (Anna in Christian Kornbrath) Celovec-Klagenfurt, St.-Veiter Straße 14

ČEVLJI
Graf
 SO RES NAJBOLJŠI
 CELOVEC-KLAGENFURT, Burggasse

Radio Schmidt
 „Velika hiša malega človeka“
 Radioaparati za vsakogar. Tovarniško novi 4 cevni Super od 526 S naprej. — Popolnoma prenovljeni aparati od 200 S dalje.
 Najbolj moderna popravilnica. Zarnice za dom in preprodažo.
CELOVEC - KLAGENFURT
 Bahnhofstr. 22 — Tel. 29—48

Delavnice za vsa steklarska dela brušenje stekla, pleskanje stekla, steklene šipe za avtomobile Zrcala — ogledala
STEKLO IN PORCELAN
HANS BRAMMER
 Celovec — Klagenfurt Lidmanskyygasse 41 — Tel. 30-39

Birmanske obleke za dečke in deklice kupite najugodnejše pri
Waldier
 Celovec-Klagenfurt, 10.-Oktober-straÙe

BIRMANŠKE URE kupite najugodnejše
KARL FESSL
 Beljak-Villach (pri Fugger-Keller)

Prevodi v najrazličnejših jezikih, izvrševanje pisarniških del vseh vrst, hitro in po zmernih cenah
FILKOWITSCH
 PREVAJALNI URAD
 CELOVEC-KLAGENFURT, Obstplatz 3 — Tel. 32-59

MI VAM DAJEMO
JEDILNA OLJA
 v zameno za sončnice, bučne peške, lanena semena, mak, ovršičico, knopljjo po najugodnejših pogojih
Westritschnig & Kulterer
 kmetijski pridelki, trgovina z mešaninblagom čevlji
 Celovec-Klagenfurt, Völkermarker Straße 13
 Telefon 25-97

Kupujem kožo zajcev, lisic, kun, dihurjev itd. po najvišjih cenah, trgovina usnja
Hans Bon
 Celovec — Klagenfurt, Osterwitzg. 4
 Tel. 46-84

obe veji oblike T cepita, na začetku enega odcepa malo oviro. Če zavije črv po stezi z oviro, ga nagradi z blatom prvovrstne kakovosti; če se pa malo pridnež raje udobno plazi po prosti cevi, mu prilepi lahek električni udarec.

Ko se je črv naučil to prvo lekcijsko, postavi oviro na vhod drugega prehoda. Če se je črv naučil, da ga čaka dobro blato na koncu cevi z oviro, pa naj bo to leva ali desna stran, bo s tem dokazal znatno sposobnost razlikovanja.

Dozdaj je Robinson napravil približno 50 poskusov s tremi različnimi črvi. Vsak črv porabi približno štiri minute, da se prelazi skozi labirint. Robin-

Trgovina vseh električnih potrebščin
 Kupujte pri domačem obrtniku
HANS KREUTZ
 Celovec, Kramergasse 12 Telefon 21-73
 RADIJSKI APARATI NA OBROKE

Nakup in prodajo kmečkih posestev, vil, hiš in parcel pod najugodnejšimi pogoji posreduje
FRANZ RAMUSCH
 Celovec-Klagenfurt Paradaisergasse 2 (v poslopiu »Bezirkshauptmanschaft«)

TOVARNA POHISTVA
VÖLKER
 Celovec-Klagenfurt, Villacher Ring 45—47
 KUHINJSKI POMIVALNIKI V NAJVEČJI IZBIRI

Specialna Irgovina z leseno robo-rcšela, pletene torbe, ščelke, melle, cikle in kuhinjski predmeti
Sepp Korenjak
 Celovec-Klagenfurt, Benediktinerpl. 10

Behr - ČEVLJI
 Beljak-Villach, Widmannngasse 43
 velika izbira raznih čevljarskih izdelkov
ITALIENER STRASSE 17
 špecialna izdelovalnica smučarskih čevljev in gojzarjev.

ljubitelji lepega petja napolnili opero, kjer so predvajali Aido. Ko je v drugem dejanju odpel pevec slovito arijo „Radames, Radames, kje je faraon“, faraona ni bilo na spregled. Mučno zadrego je prekinil grmeč glas iz zadnje galerije, ki je zaklical: „Je v večerni komunistični šoli“.

Gledališče
 Začetek predstav ob 20:00

- 28. III. »Lohengrin«, izven abonmaja, prosta prodaja vstopnic.
- 29. III. »Abschiedswalzer«, abonma C, izbirni abonma, prosta prodaja vstopnic.
- 30. III. »Moral«, (komedija), premiera, abonma A, prosta prodaja vstopnic.
- 31. III. »Abschiedswalzer«, zaključena predstava za Delavsko zbornico.
- 1. IV. »Lohengrin«, izven abonmaja, prosta prodaja vstopnic.

KINO

Celovec - Klagenfurt
STADTTHEATER

Predstave ob 16. in 18. uri, ob ponedeljkih tudi ob 20. uri.
 Od 30. III.—2. IV. »Die Grosstadt nacht«

PRECHTL
 Od 30. III.—2. IV. »Das Geheimnis des hohen Falken«
 Od 3.—5. IV. »Die Blume von Hawaii«

CARINTHIA-LICHTSPIELE
 Od 30. III.—2. IV. »Die Vergeltung«

PETERHOF
 Od 30. III.—2. IV. »Drachensaat«

Beljak - Villach
BAHNHOFLICHTSPIELE
 Predstave ob 12., 14., 16., 18.15 in 20.30 ob nedeljah in praznikih tudi ob 10. uri
 Od 30. III.—2. IV. »Argentinische Nächte«

STADT-KINO
 Predstave ob 16., 18. in 20. uri.
 Od 30. III.—2. IV. »Aus Liebe schuldig«
 Od 3.—5. IV. »Schüsse auf der Ranch«

Elite Filmbühne
 Predstave ob 15.45., 18.15 in 20.15, ob nedeljah in praznikih ob 14., 16., 18.15. in 20.15.
 Do 27. III. »Frühling auf dem Eis«

Apollo Lichtspiele
 Predstave ob 10., 12., 14., 16., 18. in 20. uri.
 Do 27. III. »Das Tor zum Frieden«